

Številka 2
Junij 2023

ISSN 2820-476X

LOGISTIK

glasilo Logistične brigade

Nagovor poveljnika Logistične brigade

Polkovnik Aleksander Vidergar

Spoštovani pripadnice in pripadniki Logistične brigade, spoštovani pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ter Ministrstva za obrambo.

Logistična brigada, ki je vedno »na pravem mestu ob pravem času«, praznuje 21-letnico delovanja! Prvega julija praznujemo pripadniki Logistične brigade svoj dan, dan Logistične brigade.

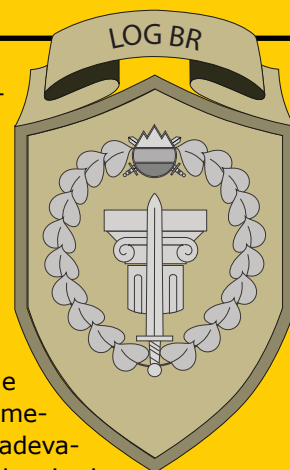
V Logistični brigadi spoštujemo in negujemo tradicijo Slovenske vojske, zato smo po transformaciji, ki smo jo s preoblikovanjem Poveljstva za podporo v Logistično brigado izvedli spomladi 2013, ohranili 1. julij kot dan enote.

V dvajsetih letih obstoja je brigada, tako kot celotna Slovenska vojska, doživela kar nekaj prilagajanj svoje organiziranosti, ki je sledila spremembam v notranjem in zunanjem okolju. Pa vendar je največja sprememba nastala prav s transformacijo 2013, ko je brigada prevzela poveljevanje tudi s premestljivimi logističnimi zmogljivostmi Slovenske vojske.

S transformacijo je bila nedvomno dosežena koncentracija omejenih logističnih virov Slovenske vojske, ki naj bi omogočali večji pregled, standardiziranost in optimalnejšo uporabo virov ter optimizacijo procesov. Nov način organiziranosti pa je zahteval tudi precejšnjo spremembo miselnosti in ravnanja, ne samo v Logistični brigadi, temveč tudi v drugih poveljstvih in enotah Slovenske vojske. Vse kaže na to, da zaradi novih varnostnih razmer v svetu in sledenja trendom v zavezništvu tako ne moremo več optimalno delovati in da bomo morali uvesti drugačno organiziranost delovanja logistike v SV.

Poudariti moram, da je delo v Logistični brigadi poseben izziv, saj enota ne pozna počitka, saj ni aktivnosti Slovenske vojske doma in v tujini, kjer nismo prisotni. Prav naša prisotnost zagotavlja uspeh katere koli aktivnosti ali operacije SV. Dosedanje vojne so dokazale, da je logistika ključna za uspeh, in verjamem, da se tega zavedajo tudi naši odločevalci. To smo dokazali tudi na vseh vajah, na katerih je v zadnjih letih sodelovala Slovenska vojska. Slovenija je ena izmed vstopnih točk in tranzitno območje. Načrtovanje, usklajevanje in logistično podporo za vse območje Slovenije za domače, zavezniške in partnerske enote izvaja Logistična brigada v sodelovanju z enotami Slovenske vojske ter organi in organizacijami ključne infrastrukture v Republiki Sloveniji. Z zavezniškimi in partnerskimi enotami se usposabljam, spoznavamo in krepimo povezljivost različnih logističnih postopkov. Prostora za napake ni. Dokazujemo, da smo povezljivi z zavezniki in sposobni sodelovati v fizični, virtualni in kognitivni dimenziji. Vsekakor sta za nas najbolj pomembna imperativa integriranosti in povezljivosti Slovenske vojske pri odvratanju ter kolektivni in skupni obrambi.

Hitre družbene spremembe, povezane z napredkom znanosti in tehnologije, so tiste, ki so pomemben dejavnik vpliva na vojaško delovanje. V takem okolju bo razvoj kadra z intelektualnimi in psihološkimi sposobnostmi ter spretnostmi za delovanje pomenil čedalje večji izziv. Zavedam se, da sami ne bomo zmogli vsega, ker smo omejeni z viri. Zaradi tega si prizadevamo za večjo povezavo vojske z javnim in zasebnim partnerstvom. Za delovanje enote je potrebno stalno pridobivanje novih kadrov, ki so se željni nenehno strokovno izobraževati in izpopolnjevati. Vsekakor bomo še naprej usmerjali prizadevanje v graditev organizacije, ki bo enotna v odzivanju na sodobne varnostne izzive, enotna pri gradnji vojaškega poklica in profesije, da bo v svoje vrste privabila motivirane, zadovoljne pripadnice in pripadnike, ki bodo enotno izpolnjevali poslanstvo.

Logistična brigada je učinkovita in uspešna organizacija, ki podpira vse enote Slovenske vojske, pa tudi zaveznike in partnerje doma in v tujini. To je proces, sestavljen iz majhnih korakov, ki smo jih skupaj uspešno prehodili drugega za drugim. Naučil nas je potrpežljivosti in stoji na trdnih temeljih. Integrirani smo v delovanje lokalne skupnosti in odlično sodelujemo s civilnim okoljem in organizacijami. Pomagamo na vseh področjih in razumemo pojme, kot so zavezanost, pripadnost in pogum, toda zares jih poznamo šele, ko jih lahko udeležujemo. Pripadniki Logistične brigade vemo, od kod prihajamo, in vemo, kam gremo. Delo v brigadi nas je izoblikovalo, saj s svojim zgledom navdihujemo drug drugega. Dokaz povedanega je naša vodilna vloga v Balkanskih namenskih zdravstvenih silah že od julija 2022, to nalogo pa bomo končali konec junija 2024. Ne smemo niti pozabiti, da smo letos izpeljali projekt LKOV Perun 4 × 4, kar pomeni, da so ta vozila že v uporabi v enotah SV.

Ob tej priložnosti se želim zahvaliti in izreči pohvalo vsem pripadnicam in pripadnikom Logistične brigade za modro krmarjenje med potrebami in viri ter seveda za izvedbo vseh obveznosti in nalog. Pred nami je nadaljevanje procesa modernizacije Slovenske vojske, ki prinaša nove izzive na vseh funkcionalnih področjih logistike, saj trenutno uvajamo taktična tovorna vozila Rheinmetall MAN 8 × 8 v operativno uporabo. Na nove izzive, ki jih prinašajo načrti vzpostavljanja novih zmogljivosti SV, smo pripravljeni, kar dokazujejo naši logistiki, ki uspešno pridobivajo novo znanje in izkušnje v različnih institucijah po svetu. Brez vaše predanosti, inovativnosti, usposobljenosti, motiviranosti, pozitivne naravnosti in voditeljstva Logistična brigada in celotna Slovenska vojska ne bi bili tako uspešno delujoča vojaška organizacija. Zahvaljujem se vam in vašim domačim, ki vam stojijo ob strani in vas podpirajo, da lahko opravljate svoje častno poslanstvo. ■

4 LOGISTIČNA BRIGADA

Razvoj vojaške logistike (*Quo vadis, logistica?*)

Sodelovanje Logistične brigade s civilnim okoljem

Niti v Logistični brigadi brez dobrih zvez ne gre

V Vojašnici Petra Petriča uspešno obnavljajo in vzdržujejo objekte

12 670. LOGISTIČNI POLK

Nagovor poveljnika 670. logističnega polka

Uvajanje taktičnih tovornih vozil Rheinmetall MAN HX 8 x 8 v operativno uporabo

Tudi 670. LOGP se trudi ohranjati vojaško kulturno dediščino

22 INŽENIRING

Interoperabilnost na področju streliva in minskoeksplozivnih sredstev – predsedovanje Natovi delovni skupini Interoperability Ammunition Working Group (I-AMMO WG)

Izdelava nosilcev za dooborožitev ladje Triglav

Skupno obvladovanje raketnega protioklepne sistema SPIKE prek NATO Support and Procurement Agency (NSPA)

9 157. LOGISTIČNI POLK

Nagovor poveljnika 157. logističnega polka

Mednarodna vojaška vaja Lipicanec 23
Vzdrževalci oklepnih enot

16 VOJAŠKA ZDRAVSTENA ENOTA

Nagovor poveljnika Vojaške zdravstvene enote

Zdravstveni center

Zgodba o uspehu – ITLS Banja Luka

Oddelek za zdravstveno usposabljanje

Ambulanta Ankaran

28 IZPOSTAVLJENO

Logistika v zvezi Nato

Komunikacija

Najboljši vojak in podčastnik Logistične brigade leta 2022

Misli enotovnih podačastnikov Logistične brigade

Razvoj vojaške logistike (*Quo vadis, logistica?*)

Podpolkovnik Ervin Hatunić, načelnik štaba Logistične brigade

V 3. členu Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, in 95/15, v nadaljevanju ZObr) je opredeljeno, da obrambo države sestavljata vojaška in civilna obramba ter da ima vsak del obrambnega sistema svoje naloge. Vojaško obrambo izvajajo samostojno ali v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb obrambne sile, ki jih sestavlja Slovenska vojska. Civilna obramba pa obsega ukrepe državnih organov in organov lokalne samouprave za delovanje v vojni, gospodarsko in psihološko obrambo ter druge nevojaške oblike obrambe, ki jih izvajajo državljani, samoupravne lokalne skupnosti, državni organi, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije. Prav tako je opredeljeno, da vojaška in civilna obramba sestavljata celoto. Celoto, ki organizacijsko loči logistično podporo, materialna sredstva in vire.

Spremembe moči v svetu (vojna v Ukrajini), ki povzročajo val beguncev, in podnebne spremembe, ki smo jim priča v zadnjem obdobju, počasi, vendar vztrajno spre-

minjajo naloge obrambnega sistema, predvsem oboroženih sil.

V zadnjih letih smo bili priča kriznim razmeram tudi doma, ki so bile posledica naravnih (žled) in politično-vojaških vzrokov (migranti). Obakrat je obrambni sistem uporabil veliko materialnih sredstev in ljudi ter se uspešno spoprijel s posameznimi kriznimi dogodki. Kaj pa, če bi se hkrati zgodili naravna nesreča in varnostna kriza na meji? Kako bi se odzvali glede na izkušnje iz posameznih dogodkov v preteklosti? Kako bi se organizirali? Kako bi zagotavljali materialna sredstva, ljudi? Kako bi izvajali oskrbo prebivalstva in zagotavljali logistično podporo rednih nalog sil Slovenske vojske?

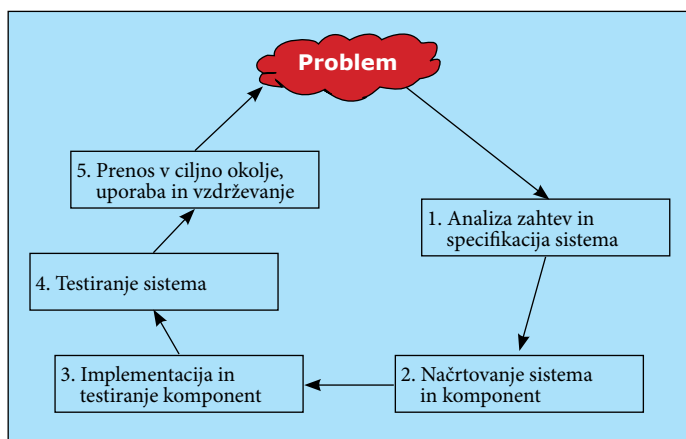
Redni profesor dr. Jurij Kolenc pravi: »S temeljnega stališča se vojaška logistika lahko definira kot zagotavljanje projektiranja, razvoja in proizvodnje ter oskrbovanja vojaških potreb z materialnimi sredstvi, energijo, prometno in drugo gradbeno infrastrukturo, prehrano in vodo, zdrav-

stvom, informatiko, telekomunikacijami, administracijo, financami idr., kakor v miru tako tudi v vojni.« Prav tako v nadaljevanju ugotavlja: »V vojnah iz daljne preteklosti je bil odnos bojnikov in t. i. zalednih vojakov 3 : 1 (3 bojniki proti 1 zalednemu vojaku) do 1 : 1. Danes se postavljajo doktrinarna stališča, skladno z razvojem znanosti in tehnike, ki bi zagotovila odnos 1 : 5 in celo 1 : 10, kar pomeni, da 10 zalednih dela za 1 vojaka na bojišču.«

Na štabnem šolanju sem slišal zanimiv stavek predavatelja: »Logistika je kot elastika.« To izjavo lahko razumemo različno. Vse je odvisno, kako in koliko poznamo delovanje logistike, zlasti njene zakonitosti in specifikje njenih delov. V Slovenski vojski se glede na določila veljavne Doktrine vojaške logistike (Žurman idr., 2008) logistika deli na funkcionalna področja: oskrbe, vzdrževanja, prometa in transporta, infrastrukture, zdravstvene zagotovitve ter finančne zagotovitve. Vsako od teh funkcijskih področjih zahteva posebno znanje, materialna sredstva in kader.

Danes smo priča novim varnostnim izzivom/problemom. Pri trenutni krizi v Ukrajini lahko vidimo, da ima logistika eno od ključnih vlog pri zagotavljanju pogojev za uspešno izvedbo nalog. Če želimo najti odgovore na ta vprašanja, predvsem, kako naprej delovati v okviru izzivov sodobnega časa na področju vojaške logistike, si lahko pomagamo s primerom življenjskega cikla programske opreme, kjer se vse začne s popolnim razumevanjem problemskega področja.

Logistična brigada načrtuje in izvaja logistično podporo Slovenske vojske na ozemlju Republike Slovenije in v tujini. Eden od pomembnih temeljev, ki nam zagotavljajo uspešno izvedbo našega poslanstva, so motivirani in dobro usposobljeni pripadniki Logistične brigade in drugih enot Slovenske vojske ter zadostni materialni viri.

Glede na trenutne razmere lahko odgovor na vprašanje, kako naprej, poiščemo v motu Logistične brigade: »Na pravem mestu ob pravem času (*Tempos in loco*)«, v naših temeljih in s ciljem doseganja razmerja 10 : 1.

Skupaj in enotni naprej. ■

Sodelovanje Logistične brigade s civilnim okoljem

Vojaški uslužbenec XII. r. Rajko Petek, vojaški uslužbenec za odnose z javnostmi, in praporščak Edvin Ajdarovič, višji podčastnik za civilno in mednarodno vojaško sodelovanje

Logistična brigada je bila v sklopu civilno-vojaškega sodelovanja močno vpeta v izvedbo svetovnega prvenstva v nordijskem smučanju in tekme svetovnega pokala v biatlonu, smučarskih skokih in smučarskih poletih.

V pretekli zimi je pomagala Smučarski zvezi Slovenije pri izvedbi tekmovanj.

Že konec preteklega leta so sodelovali pri izvedbi Silvestrske turneje v smučarskih skokih za ženske na Ljubnem ob Savinji. Takoj po novem letu so bili vpeti v zagotovitev izvedbe tekem svetovnega pokala v biatlonu na Pokljuki, od koder se je logistična zagotovitev premaknila v Planico na svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju, kjer so sodelovali v največjem obsegu. Prvenstvo je od torka, 21. februarja, do nedelje, 5. marca, potekalo v Planici in Kranjski Gori. V ta namen je bilo že pred začetkom prvenstva opravljenega veliko dela, saj je bilo med drugim treba iz različnih koncev Slovenije prepeljati bivalne kontejnerje ter premakniti in postaviti elemente lahke premične bolnišnice ROLE 2.

V času prvenstva so, tudi s pomočjo pripadnikov drugih enot Slovenske vojske, zagotavljali tehnično podporo za nemoten potek tekmovanj v smučarskih skokih, nordijski kombinaciji in smučarskem teku. Enota za komunikacijske in informacijske sisteme je zagotavljala zveze (radijske postaje Motorola s polnilnimi postajami, kompleti rezervnih baterij, antenami, repetitorji ipd.), medtem ko je Gardna enota sodelovala v protokolu pri podelitvi medalj. Z vozniki in vozili (avtobusi, kombinirana vozila in terenska vozila Toyota) so zagotavljali prevoze tekmovalcev in organizacijskega osebja. V sodelovanju s civilnimi zdravstvenimi strokovnjaki so zagotavljali zdravstveno oskrbo tekmovalcem in gledalcem na prvenstvu v lahki premični bolnišnici ROLE 2 (intenziva, predoperativa, operativa in ustrezno število šotorskih členov za povezavo, pnevmatski šotor za bolnico, oprema za osnovno diagnostiko in reševalna vozila) ter zmogljivost helikopterske medicinske evakuacije (deloma na lokaciji Podkoren in deloma na Letališču Jožeta Pučnika), vključno z reševalnim osebjem in helikopterjem za dvig bremen.

Sledil je premik v Kranjsko Goro na tekme svetovnega pokala v alpskem smučanju in nato vrnitev v Planico na finale svetovnega pokala v smučarskih skokih, na tekme v poletih na letalnici bratov Goríšek.

Logistična brigada poleg civilno-vojaškega sodelovanja v okviru mednarodnega vojaškega sodelovanja na podlagi dvostranskih in večstranskih sporazumov in zavez, sprejetih v okviru Nata, Evropske unije, OZN in drugih mednarodnih povezav, sodeluje z najpomembnejšimi strateškimi partnerji: ZDA, Nemčijo in Italijo. Z državami Zahodnega Balkana izvajamo aktivnosti, ki podpirajo njihovo približevanje oz. integracijo v evroatlantske povezave, prednostno s Črno goro in Republiko Severno Makedonijo. Sodelujemo tudi z Avstrijo, Hrvaško, Bosno in Hercegovino ter Madžarsko. ■

Niti v Logistični brigade brez dobrih zvez ne gre

Pripadniki oddelka S-6

Oddelka S-6 POV/LOGBR in S-6 PE LOGBR sodelujeta pri podpori in izvedbi štabnih urjenj ter mednarodnih vaj SV. Delo oddelkov S-6 se navezuje na načrtovanje, zagotovitev in postavitve KIS za posamezno vajo za potrebe poveljstva LOGBR in PE LOGBR.

Pri načrtovanju posamezne vaje najprej pridobimo potrebe po KIS za uspešno izvedbo vaje. Na podlagi načrtovane izvedbe izdelamo ukaz za podporo KIS s prilogo Q, ki vsebuje informacije za postavitve in uporabo KIS, besedilni del in priloge – sheme zvez in informatike, načrte dela zvez in druge pomembne informacije.

V naslednji fazi zagotovimo potrebna sredstva za realizacijo načrtovanih KIS po načrtih. Če z zahtevanimi MS ne razpolagamo, z ustreznimi dokumenti zaprosimo nadrejeno poveljstvo za zagotovitev manjkajoče opreme KIS (DSL-komplet, DP v OCSV-domeni, IP-telefonija, varni računalniki, LTE-modemi). Za priklop opreme KIS v omrežje INT in PUBNG pripravimo ustrezne zahtevke, ki jih posredujemo prek IRDG in SMC (*Service Manager Control*) v EKIS. Oddelek za lokalno podporo (OLP), odgovoren za lokacijo vaje, ob predvidenem terminu opravi priklop.

Pred začetkom vaje je treba KIS postaviti, priklopiti in pripraviti na delovanje. Ker v LOGBR nimamo enote za zvezo in informatiko, smo pripadniki S-6 vedno v vlogi načrtovalca in hkrati izvajalca.

Če poteka vaja zunaj vojašnice (upravnega območja), mora skrbnik sistema KIS (SIK) odobriti začasno širitev (MO INTRANET) na lokacijo izvedbe vaje. Potrebne kriptonaprave prevzamemo v kriptografskem podregistru, ob pravočasnem predhodnem zahtevku in izdelavi pooblastila za uporabnika kriptografskega materiala.

Postavitve, priklop in vzpostavitev KIS izvedemo v dveh sklopih. Prvi sklop je postavitve centra radijskih zvez (CRZ). CRZ sestavljata vezistično to-

vorno vozilo Iveco in Puch 230 GE s prikolico. Na primerno mesto z radijsko vidljivostjo blizu poveljniškega mesta postavimo vozili in ustrezno število antenskih stolpov s pripadajočimi antenami za omrežja HF, VHF, DMR in TETRA. Tako zagotavljamo pokritost z radijsko zvezo in PINK z nadrejenimi in podrejenimi udeleženci vaje. Ker so radijske naprave sistemov BROM in PROM v vozilih, te povežemo s poveljniškim mestom (PM) s pomočjo daljinskega dostopa. CRZ nato ustrezno maskiramo z maskirnimi kompleti in drugimi priročnimi sredstvi. Protipožarno varnost zagotavljamo s kompletom protipožarnih sredstev. Napajanje zagotavljamo prek ločilnega transformatorja iz javnega elektro-omrežja ali z lastnim agregatom. Posadka je nastanjena v majhnem šotoru. Fizično varovanje je zagotovljeno s postavitvijo bodeče žice in moštvom za varovanje. Drugi sklop predstavlja postavitve informacijskih sredstev na PM. To so delovne postaje, tiskalniki, telefoni. Postavitve in povezave izvajamo pripadniki S-6. Konfiguracijo in priklop teh sistemov opravimo s pomočjo lokalne podpore, zahtevane prek linije PINK.

Po vzpostavitvi KIS na poveljniškem mestu (PM) pripadniki oddelkov S-6 LOGBR in S-6 PE LOGBR nadalje zagotavljamo neprekinjeno operativnost sredstev zvez in informatike, in če je treba, rešujemo dodatne zahteve uporabnikov.

Po koncu vaje odklopimo in pospravimo naprave in opremo ter jih vrnemo v matično enoto oziroma v enote, ki so nam jih posodile za čas izvedbe vaje.

Pripadniki S-6 pridemo prvi in končamo zadnji. ■

V Vojašnici Petra Petriča uspešno obnavljajo in vzdržujejo objekte

Vojaški uslužbenec XII. r. Rajko Petek, vojaški uslužbenec za odnose z javnostmi

V kranjski vojašnici so se v zadnjem letu pod vodstvom pripadnikov Enote Vojašnice Petra Petriča in v sodelovanju z zunanjimi izvajalci opravila številna obnovitvena in vzdrževalna dela na objektih vojašnice in v njih.

Ne moremo mimo večjih vzdrževalnih del v zgradbi, v kateri je poveljstvo Logistične brigade; v ambulanti Vojaške zdravstvene enote; v zgradbi, kjer so pripadniki Laboratorija za jedrsko, radiološko, kemijsko in biološko obrambo; v zgradbi, v kateri so pripadniki Vojaške policije; ter v zgradbi, v kateri so pripadniki Enote Vojašnice Petra Petriča. V njih so zamenjali stara aluminijasta okna in vrata, v nekaterih tudi staro pohištvo. Zaradi neurja so zamenjali streho na zgradbi, v kateri so pripadniki Enote za specialno delovanje.

Poleg tega so:

- v kuhinji uredili klimatizacijo prostora za shranjevanje bojnih obrokov;
- na vseh stavbah vojašnice popravili strelovode;
- popravili asfaltne površine;
- prebarvali delovne prostore (pleskanje pisarn, hodnikov in stopnišč);
- opravljena je bila delna sanitarna sečnja dreves zaradi lubadarja in neurij v poletnem času. Odstranjenih je bilo 47 dreves oz. 60 kubičnih metrov lesa;
- v zgradbi, kjer je kapela, uredili novo sejno sobo za dnevno poročanje poveljniku in prostor za delo operativne skupine;
- v zgradbi, v kateri so pripadniki Vojaške policije, zamenjali talne obloge zaradi kapilarne vlage.

Večji načrti oziroma investicije v letu 2023 v VPP Kranj obsegajo:

- obnovo hangarjev (vodi Sektor za gospodarjenje z nepremičninami – SGN);
- obnovo in posodobitev hangarja mehanične delavnice (vodi SGN);
- menjavo stavbnega pohištva v številnih objektih ter oken in vrat v zgradbah, kjer še niso bila zamenjana;
- obnovo stavbe, v kateri je kuhinja (obnova strehe in osvežitev notranjih prostorov – pleskanje celotne stavbe);
- menjava radiatorskih ventilov s termostatskimi;
- postavitve vodikove polnilnice in montaža fotovoltaike na stavbe vojašnice;
- urejanje okolice stavbe vojaške policije – asfaltiranje parkirnih mest za policijska vozila in vozila za spremstvo ter dovozne poti k stavbi;
- obnovo treh kopalnic in WC-prostorov v stavbi poveljstva LOGBR ter menjavo odtočnih cevi v stavbi 25;
- dokončanje sanitarne sečnje in nova zasaditev dreves ter grmovnic v parkih VPP. ■

Nagovor poveljnika 157. logističnega polka

Podpolkovnik Benjamin Kovačič

Za nami je zelo dinamično in v več pogledih izjemno razgibano poslovno leto, v katerem smo v 157. logističnem polku (157. LOGP) kljub številnim izzivom in kadrovskeemu primanjkljaju vse naloge opravili v celoti. Tudi v naših enotah se demografska

slika pripadnikov zelo hitro slabša, povprečna starost je čedalje višja, starejši se upokojujejo, ustreznega in dovolj velikega nadomestila z mlajšimi pa ni. To so obenem tudi razlogi, da se pridružujemo prizadevanjem, da bi se tudi za naše pripadnike uredil način zagotovitve plačnih razmerij tako, da bi bila ne glede na status enaka ali podobna dela tudi enako ovrednotena. Upamo tudi, da bo sistemska ureditev plač v državni upravi tudi za naše področje dela ugodno rešena.

Vojaška logistika je v zadnjem obdobju na velikih preizkušnjah. Na vseh področjih svojega delovanja se trudimo po najboljših močeh, saj je nalog čedalje več, z viri pa smo omejeni. Živimo v izjemno kompleksnem geostrateškem okolju, ki pred nas kot vojaško organizacijo postavlja dodatne izzive. Vojna v Ukrajini je našo državo in naš obrambni sistem seznanila z novo stvarnostjo in grožnjami, ki so se nam še pred nekaj leti zdele utopične. Zdaj je to stvarnost in temu se prilagajamo tudi v logističnih enotah. V okviru tega smo bili v 157. LOGP dodatno obremenjeni s pripravami, popravili in nadgradnjami oklepne bojne tehnike za potrebe donacij zavezništva na ogrožena vojna območja. Nalogo smo opravili zelo uspešno. Za zahtevno, obsežno in časovno zelo zgoščeno delo se moramo posebej zahvaliti pripadnikom 45. centra oklepnih bojnih vozil (45. CGBV), pripadnikom iz vseh treh čet za vzdrževanje in drugim pripadnikom SV, ki so sodelovali pri teh delih.

V začetku tega leta smo bili v vlogi nosilne enote za organizacijo in izvedbo mednarodne vojaške vaje Lipicanec 23. Na njej smo v sodelovanju z obema pehotnima brigadama, 670. logističnim polkom in Enoto za specialno delovanje izvedli usposabljanje za vzdrževalce in voznike lahkih kolesnih vozil (LKOV 4x4) Perun. Poseben poudarek na vaji je bil namenjen izvleki in evakuaciji vozil ter njihovim

premikom v konvojih. Pokazalo se je, kako pomembno je medsebojno sodelovanje več različnih enot SV ob istočasnem dobrem sodelovanju z lokalnim okoljem in specializiranimi zunanji izvajalci.

Čeprav smo logistična enota, ki se po svojem temeljnem poslanstvu ukvarja z izvajanjem funkcionalnega področja vzdrževanja materialnih sredstev Slovenske vojske na prvih dveh stopnjah vzdrževanja, razen sredstev mornarice in letalstva, smo v zadnjem letu velik poudarek namenili promocijski dejavnosti in sodelovanju na več različnih dogodkih ter prireditvah. V tem pogledu opažamo, da je med mladimi še vedno veliko zanimanja za vojaški poklic, še posebno se zanimajo za vojaško tehniko, bojna vozila in oborožitve. Prav to je bil tudi razlog, da so bili v zadnjem letu dodatno obremenjeni naši pripadniki iz mehaničnih in orožarskih delavnic.

Še naprej smo pripadniki 157. LOGP prisotni v mirovnih operacijah in na misijah na Kosovu, v Bosni in Hercegovini, na Slovaškem in v Latviji, občasno pa tudi drugje. Tudi v vse večje vaje in urjenja, ki jih izvajajo poveljstva in enote Slovenske vojske, se 157. LOGP aktivno vključuje. S prihodom novih oborožitvenih sistemov v SV bo tudi 157. LOGP moral pridobiti novo znanje, se usposablјati in pridobivati izkušnje, ker bomo le tako kredibilen partner enotam SV in trden zaveznik v mednarodnem okolju.

Vsem pripadnicam in pripadnikom 157. LOGP se ob tej priložnosti toplo zahvaljujem za opravljeno delo in vloženo prizadevanje. S skupnimi močmi smo opravili večino nalog, čaka pa nas še veliko dela in delovnih izzivov tudi v prihodnje. V slogi je moč, samó tako naprej! ■

Mednarodna vojaška vaja Lipicanec 23

Nadporočnik Klemen Polšak, častnik za operativno-učne zadeve, vodja skupine

Kot smo že navedli v uvodniku, smo bili v začetku tega leta v vlogi nosilne enote za organizacijo in izvedbo mednarodne vojaške vaje (MVV) Lipicanec 23. Gre za vojaško vajo, ki jo v Slovenski vojski v podobnih ali nekoliko prirejenih različicah izvajamo že slabo desetletje in pri kateri je poudarek na izvajanju v vseh letnih obdobjih, tudi v skrajnih vremenskih razmerah, kot so zima, sneg, led in mraz. Tokrat je bil osnovni namen vaje vpeljati v sistem in uporabo lahka kolesna vozila (LKOV 4 × 4) Perun.

Vajo smo izvedli med 13. in 24. februarjem na območju Osrednjega vadišča Poček, Vojašnice Stanislava Požarja in okolice. Razdeljena je bila na več faz. Uvodna je bila namenjena načrtovanju in izvedbi posameznih dogodkov, srečanju z lokalno skupnostjo, obveščanju javnosti in izdelavi ukazov. Sledila je faza skupnega usposabljanja in vzdrževanja vozil. V sodelovanju z manevrskimi enotami obeh pehotnih brigad, Enoto za specialno delovanje (ESD) in 670. logističnim polkom smo izvedli tematike s področja vzdrževanja vozil, samoizvleke ter izvleke in evakuacije. V tretji fazi vaje je sledilo usposabljanje iz operacij konvojev, v kateri so bila LKOV Perun pridodana konvojem kot njihova zaščita. Četrta faza je bila namenjena postopkom po zaključku vaje, analizam, poročilom in implementaciji izkušenj.

Na vaji smo izvedli teoretično in praktično usposabljanje uporabnikov vozil ob hkratnem usposabljanju vzdrževalcev iz vsebin vzdrževanja ter postopkov pri nakladanju in razkladanju vozil. V sodelovanju z drugimi enotami SV so bile izvedene terenske vožnje s področja premikov in transporta ter pridobitev licenc za voznike in namerilce na oborožitveni postaji M153 CROWS.

Skladno s poslanstvom smo se v 157. LOGP osredotočili na področje vzdrževanja LKOV 4 × 4 Perun, kot nosilna enota pa tudi na celovito logistično podporo in zagotovitev delovanja vaje. V ta namen smo imeli organiziranih pet delovnih točk, na katerih so se pripadniki SV usposabljali iz tematik osnovnega vzdrževanja, izvleke, samoizvleke in evakuacije vozil. Posebni poudarek smo namenili postopkom nalaganja in pritrjevanja vozil na železniški vagon na železniški postaji v Pivki.

Na tokratni vaji Lipicanec 23 se je pokazalo, da je ključnega pomena prav neprekinjeno in podrobno usposabljanje vseh pripadnikov, ki so vključeni v delo s temi vozili. Pokazalo se je, kako pomembno je sodelovanje med pripadniki različnih enot SV, pa tudi z lokalnim okoljem. Predvsem pa upamo, da bodo vozila LKOV 4 × 4 Perun izboljšala in dvignila raven bojne pripravljenosti Slovenske vojske. ■

Vzdrževalci oklepnih enot

Nadporočnik Miran Kunstelj Vaši, poveljnik voda

Vojaška doktrina opredeljuje oklepne enote Slovenske vojske kot sile, katerih osnovni namen je, da z ognjeno močjo in manevrom v neposrednem spopadu porazijo sovražnika. Največja ognjena moč oklepnih enot SV so glavni bojni tanki M-84, ki jih zagotavlja 45. center goseničnih bojnih vozil (45. CGBV), ki domuje v Vojašnici Stanislava Požarja v Pivki. 45. CGBV s svojim delovanjem povečuje bojno moč, zagotavlja bojno podporo podrejenim enotam SV ter ohranja in vzdržuje oklepne gosenične oborožitvene sisteme SV. Kdo opravlja zadnjo omenjeno nalogo, bomo podrobneje predstavili v tem sestavku.

Kadar si predstavljamo tank, imamo najpogosteje v mislih »jekleno pošast« na gosenicah, z močnim motorjem in mogočnim topom, ki s svojim rohnenjem in ognjenim učinkom predstavlja strah in trepet na bojišču. Pogosto pa pozabimo, da je tank le stroj, za katerega je treba skrbeti kot za vsakega drugega. Najprej zanj skrbi posadka tanka, ki izvaja osnovno vzdrževanje vozila. Z nadaljnjim vzdrževanjem in popravili pa se ukvarjajo za to usposobljeni tehniki. V 45. CGBV so zbrani v vodu za vzdrževanje oklepnih vozil. Ker je tank kompleksno vozilo, je za pravilno in dobro vzdrževanje potrebno veliko posebnega znanja na različnih področjih. Zato so vzdrževalci in mehaniki usposobljeni za vzdrževanje oborožitve tanka, električnega sistema, motornih sistemov s hodnim delom, optoelektronskih naprav in komunikacijsko-informacijskih sistemov.

Poudariti je treba, da mehaniki svoje dejavnosti ne opravljajo le v delavnici v vojašnici, temveč so nepogrešljiv člen tankovske enote na terenu, kjer zagotavljajo neposredno tehnično pripravo tankov za bojna streljanja, pomoč pri izvleki tanka, popravila okvar itn. Tako omogočajo, da je tankovska enota učinkovitejša in uspešnejša pri uresničevanju svojega poslanstva. To se je pokazalo na številnih vojaških vajah v Sloveniji in tujini, kjer so mehaniki voda za vzdrževanje v oteženih terenskih razmerah in pod časovnim pritiskom odpravili okvare ter tankovskim posadkam omogočili nadaljevanje opravljanja nalog.

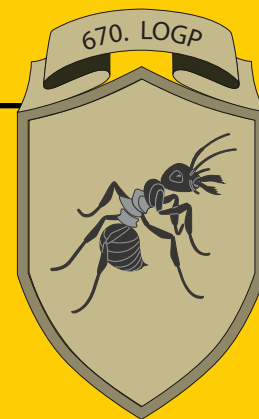
V zadnjem obdobju so krizne razmere v Ukrajini vplivale tudi na aktivnosti voda za vzdrževanje v 45. CGBV. Odločitev o donaciji oborožitvenih sistemov Ukrajini je pomenila, da sta dekonzervacija in tehnična priprava za delovanje bojnih vozil pehote M-80A in tankov M-55S postali osrednji nalogi enote. Z dobrim načrtovanjem, polnim angažiranjem pripadnikov in s strokovno izvedbo vseh postopkov sta bili obe nalogi uspešno končani.

V prihodnje cilj 45. CGBV ostaja enak: uresničevati poslanstvo enote in ohranjati visoko raven bojnih zmogljivosti. Ključno vlogo pri tem bodo imeli mehaniki oklepnih enot iz voda za vzdrževanje. ■

Nagovor poveljnika 670. logističnega polka

Podpolkovnik Andrej Skodič

Spoštovane mravljice, dragi bralci in bralke.

Že ob izidu prve številke glasila Logistik sem zapisal, da bo tudi to leto delovno in aktivno. Pri tem pa se počasi, vendar vztrajno potrjuje še ena značilnost polka. To je, da imamo pogled usmerjen v prihodnost, v razvoj enote in da smo kot že nekajkrat doslej prvi, ki uva-

jajo novo logistično opremo v operativno uporabo v Slovensko vojsko.

Že lani smo začeli v operativno uporabo uvajati nova taktična tovorna vozila Rheinmetall MAN HX 8 x 8. Prav v tem času smo končali začetno usposabljanje voznikov in mehanikov. Vozila že dnevno srečujemo na vožnjah. Ta vozila so temelj za vzpostavitev 2. transportne čete, prav tako pa bodo nekatera imela nadgradnjo s cisterno za vodo in so že razporejena v četo za oskrbo. Seveda to ne bo edina nova oprema polka, saj letos pričakujemo predvsem še novo taborno opremo in električne agregate.

Seveda moram poleg uvedbe vozil MAN v operativno uporabo izpostaviti še dve izredno pomembni nalogi za polk. Prva je popolnitev nacionalnih podpornih elementov (NPE) za MOM s poudarkom na popolnitvi za SVNKON Kfor na Kosovu jeseni 2023 in spomladi 2024. Izkušnje, pridobljene v letih naše vojaške službe v domovini in tujini, se prav v MOM še nadgradijo, in prepričan sem, da nam bo uspelo tudi to nalogo odlično izpolniti.

Druga pomembna naloga je vzpostavitev zmogljivosti. Tako bomo v letu 2023 poleg zmogljivosti, ki so ambicije polka, ponovno začeli cikel vzpostavitve srednje transportne čete (SrTRAC). Ta cikel se bo končal v letu 2024 kot taktična vaja s preverjanjem SrTRAC. Sam proces vzpostavitve in pre-

verjanja ni za polk nič novega, saj smo podobno že počeli v letu 2006, ko je TRAC kot prva enota SV opravila afirmacijo Nata, ter pozneje, ko je opravila preverjanje v CZU za sile NRF.

Seveda ne smem pozabiti niti naše Vojašnice Vincenca Repnika. Že lani smo začeli vlagati v obnovo, saj želimo izboljšati bivalne razmere za pripadnike in istočasno tudi ekološko delovati z večjo energetske učinkovitostjo stavb in naprav. Letos pričakujem izgraditev fitnesa na prostem, asfaltiranje nekaterih površin, sanacijo prostora za ROLE 2, sanacijo nekaterih sanitarij in tušev, ureditev prostora z muzejskimi predmeti, ekološko sanacijo rezervoarja z mazutom in pomladitev vegetacije v vojašnici.

Za delovanje v letu 2023, ko smo sodelovali pri gašenju požara na Krasu in ko smo zagotavljali vodo za Rižanski vodovod, je polk v marcu 2023 prejel ZLATI ZNAK Civilne zaščite za delovanje, ki je pohvala za delo vsem pripadnikom 670. LOGP.

Seveda pa je temelj za našeto naš pripadnik ali pripadnica polka, mravljica, ki opravlja naloge polka 24 ur, 7 dni na teden, v domovini in tujini. Dnevno prisotni na nalogah logistične podpore vseh enot Slovenske vojske, Civilne zaščite in URSZR, nalogah pridobivanja novega kadra, delovanja vojašnice in civilno-vojaškega sodelovanja skrbimo, da se vse konča v motu, ki opredeljuje poslanstvo polka, VEDNO PO NAJBOLJŠIH MOČEH. ■

Uvajanje taktičnih tovornih vozil Rheinmetall MAN HX 8 × 8 v operativno uporabo

Podpolkovnik Andrej Skodič, poveljnik 670. logističnega polka

Že v letu 2022 smo v 670. LOGP kot nosilci začeli uvajati nova taktična tovorna vozila Rheinmetall MAN HX 8 × 8 v operativno uporabo, kar se nadaljuje tudi letos.

Splošni opis taktičnega tovornega vozila Rheinmetall MAN HX 8 × 8

Družina HX je vrsta namensko zasnovanih taktičnih vojaških tovornjakov, ki jih proizvaja Rheinmetall MAN Military Vehicles (RMMV). Serija je bila prvič predstavljena leta 2003, prvo naročilo pa je leta 2004 oddala britanska vojska, ki je oktobra 2004 objavila, da je izbrala predlog MAN ERF UK kot podporno logistično vozilo. Prva vozila so se začela uporabljati že leta 2007. Opis tovornjakov HX združuje militarizirani komercialni pogon in šasijo z dodatno posodobljeno različico modularne vojaške kabine. Serije HX temeljijo na komponentah podvozja in pogona MAN komercialne serije težkih tovornjakov TG WorldWide, ki je bila prvič predstavljena leta 2000. Ta vozila so bila posebej razvita za vojaške potrebe in so namenjena terenski vožnji.

Vodno hlajeni dizelski motor MAN je nameščen vzdolžno med nosilci šasije, hladilnik pa je nameščen prečno na zadnjem delu kabine. Ta lokacija daje zaščito pred poškodbami in zamašitvijo hladilnika z blatom idr., kadar deluje vozilo na terenu. Omogoča tudi uporabo hladilnika večje prostornine, kar izboljša zmogljivost delovanja v vročem vremenu. Avtomatski menjalnik ZF AS-Tronic z 12 prestavami naprej in 2 vzvratnima je standardna oprema in je povezan z dvostopenjskim menjalnikom MAN. Vse osi imajo prečne zapore diferenciala

in vzdolžne zapore diferenciala v kombinacijah osi. Vozilo lahko prevaža različni tovor na Natovi platformi, kontejnerje DIN- ali ISO-standarda in različne module, kot je cisterna za vodo. Prav tako lahko ima vozilo protiminsko zaščito podvozja ali kabine.

Taktično tovorno vozilo HX je v različnih izvedbah v uporabi vojsk na Danskem, v Avstraliji, na Norveškem, v ZDA, na Novi Zelandiji, v Veliki Britaniji in Nemčiji. Doslej je bilo proizvedenih prek 10.000 tovornjakov serije HX. ■

TAKTIČNO-TEHNIČNI PODATKI

DOLŽINA	10,2 m
ŠIRINA	2,545 m
VIŠINA	3,258 m
GLOBINA BREDENJA	1,5 m
MASA VOZILA	15,5 tone
NAJVEČJA MASA VOZILA	32 ton
POSADKA	2 + 1
REZERVOAR GORIVA	400 l
REZERVOAR asBlue	35 l
DOSEG VOZILA	ca. 480 km
PORABA GORIVA	50–80 l
NAJVEČJA HITROST	88 (100) km/h
MOTOR	EURO 5, 440 HP
V UPORABI	Od leta 2007
ŽIVLJENJSKA DOBA	20 let

Tudi 670. LOGP se trudi ohranjati vojaško kulturno dediščino

Major Miran Gorenc, načelnik odseka S-4

Za ohranjanje vojaške kulturne dediščine v Slovenski vojski je odgovoren Vojaški muzej Slovenske vojske, ki ima svoj sedež v Kadetnici v Mariboru. Njegova naloga sta organiziranje in opravljanje muzejske dejavnosti s tematiko vojaške in vojne preteklosti Slovencev ter slovenskega etničnega prostora in razvoja obrambnih sil. Vojaški muzej skrbi tudi za ohranjanje ugleda in gradnjo lika pripadnikov SV ter tako utrjuje domovinsko zavest državljanov RS.

V preteklosti so bili v Vojašnici Vincenca Repnika v Slovenski Bistrici že razstavljeni muzejski predmeti, ki pa nikoli niso bili del opreme logističnih enot SV. Do leta 2022 so bili nameščeni na različnih lokacijah znotraj vojašnice.

S prihodom poveljnika podpolkovnika Andreja Skodiča v letu 2021 se je porodila zamisel, da že razstavljene muzejske predmete nadomestimo s predmeti, ki so bili v uporabi logističnih enot SV.

Tako so se začeli pogovori med odsekom S-4, Vojaškim muzejem in enotami SV glede zmožnosti zagotovitve nekaterih logističnih eksponatov.

Sprejeta je bila odločitev, da v Vojašnici Slovenska Bistrica kot muzejske predmete zagotovimo avtociстерno za pitno tekočino, avtociстерno za tekoča goriva, agregat in avtodvigalo Colles. Nekatera materialna sredstva so bila že v fazi izločitve iz uporabe v matičnih enotah, za nekatera pa je bilo treba to še izvesti in prenesti lastništvo na Vojaški muzej SV.

AVTOCISTERNA ZA PITNO TEKOČINO TAM 125 T 10-ACV

Tovorno vozilo se je izdelovalo v Tovarni avtomobilov Maribor – TAM. Uporabljalo se je za prevoz pitne vode.

Prostornina cisterne je 3000 litrov.

Avtociстерno je uporabljala jugoslovanska vojska za oskrbo svojih enot s pitno vodo. Cisterna je bila v uporabi tudi v Slovenski vojski, dokler je nismo nadomestili s sodobnejšimi.

AVTOCISTERNA ZA TEKOČA GORIVA FAB 1314 S/AC

Tovorno vozilo se je izdelovalo v Fabriki avtomobila Priboj – FAB. Izdelovalo se je od leta 1962 do 2003. Uporabljalo se je za prevoz tekočega goriva.

Prostornina cisterne je 7000 litrov.

Avtociстерno je uporabljala jugoslovanska vojska za oskrbo svojih enot s tekočimi gorivi. V uporabi je bila tudi v Slovenski vojski, dokler je nismo nadomestili s sodobnejšimi.

MOBILNI AGREGAT (R. KONČAR), 20 kW

Elektroagregat RADE KONČAR ADP-16-3x400/230 poganja dizelski motor, izdelan v Tovarni motora Rakovica in postavljen na prikolico TEHNOSTROJ AP 2.5-17.

Elektroagregat z močjo 20 kW je uporabljala jugoslovanska vojska in pozneje tudi Slovenska vojska za pomožno napajanje pri izpadu električne napetosti na vojaških objektih in za postavitve začasnega električnega omrežja na taborjenjih.

AVTOMOBILSKO DVIGALO COLLES TD-6/8 S2

Avtodvigalo se je izdelovalo v tovarni 14. oktobar Kruševac v Srbiji. Namenjeno je bilo za dvigovanje in prenos tovora.

Vojaško avtodvigalo lahko nosi tovor, težek največ 6 ton, in dvigne tovor s težo do 8 ton na razdalji do 12 metrov.

Avtodvigalo je uporabljala jugoslovanska vojska za dvigovanje, premikanje in nalaganje težjega tovora. Avtodvigalo se je vse do današnjih dni uporabljalo tudi v Slovenski vojski.

V drugi polovici leta 2022 nam je v vojašnico uspelo prepeljati obe cisterni in agregat. Avtodvigalo Colles je v matični enoti še vedno v fazi odpisa, zato sledi prenos na Vojaški muzej SV.

Ker so bila materialna sredstva namenjena za odpis in so bila v slabem stanju, jih je bilo treba še ustrezno pripraviti, da bodo lahko razstavljeni kot muzejski eksponati. Izpustiti je bilo treba vse tekočine iz vozila in agregata, nadomestiti manjkajoče oz. poškodovane dele ter jih dobro očistiti. Pri tem so s pripadniki 670. LOGP aktivno sodelovali tudi pripadniki 157. LOGP iz delavnice v Vojašnici Vincenca Repnika pod vodstvom poročnika Ivana Oniča.

Trenutno Enota vojašnice (EVOJ VR) ureja ploščadi in podstavke, na katerih bodo predvideni eksponati nameščeni in namenjeni za ogled obiskovalcem Vojašnice Vincenca Repnika.

V 670. LOGP se z ureditvijo in vzpostavitvijo muzejske zbirke opreme logističnih enot v Vojašnici Slovenska Bistrica zavedamo pomena ohranjanja vojaške tradicije, ki ga želimo prenesti na pripadnike 670. LOGP in naše zanamce. Želimo si, da bi razstavljeni eksponati pri pripadnikih polka vzbujali čustva domoljubja, ponosa na vojaško preteklost in pomagali pri oblikovanju bojnega značaja, ki je med vojaki ključen element za doseg cilja.

670. LOGP in njegovi pripadniki smo ponosni, da lahko ohranjamo vojaško kulturno dediščino. ■

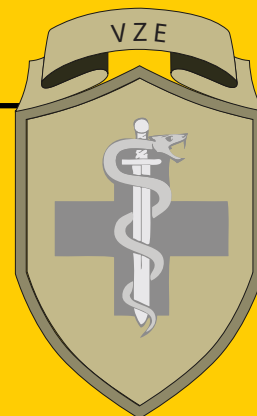
Urejanje ploščadi za razstavo eksponatov

Še nekaj malenkosti, pa bo cisterna kot nova

Nagovor poveljnika Vojaške zdravstvene enote

Polkovnik Borut Flajšman

Redkokatera aktivnost SV se izvede brez podpore pripadnic in pripadnikov Vojaške zdravstvene enote. Nepogrešljivi smo povsod, kjer obstaja minimalna nevarnost poškodb oziroma okužb. Naše zmogljivosti omogočajo preventivno zdravstveno in veterinarsko dejavnost, pa tudi urgentno in bolnišnično zdravstveno oskrbo na terenu. Poleg tega smo dokazali, da se ob skrajnih naporih znamo dobro spoprijemati tudi z epidemijo.

Po obdobju dveh let, ko smo morali poleg vseh t. i. mirnodobnih nalog delovati tudi na glavni smeri delovanja SV v času razsajanja covid-19, je za nami leto, ko smo bili prisiljeni brez konsolidacije preiti iz boja z nevidnim sovražnikom k vzpostavitvi novih zmogljivosti v razmerah pomanjkanja človeških virov in materialno-tehničnih sredstev. Nove zahteve koncepta enotnega usposabljanja za vstop v SV, ki je pred nas nenadoma postavil nove zahteve, na

katere enota ni mogla biti pripravljena niti kadrovsko niti materialno, nam niso bile v prid, ampak nam je uspelo. Uspelo nam je tudi dobiti nekaj novih sodelavk in sodelavcev, ki so ublažili kadrovski primanjkljaj, ki je dodatno nastal zaradi odhodov. Kljub vsem izzivom nam je uspelo prevzeti predsedovanje v BMTF, zagotoviti večino potreb enot SV po zdravstveni podpori, hkrati pa smo podprli vse vaje doma in v tujini.

Uspeva nam zato, ker znamo uporabiti materialno-tehnična sredstva, ki jih imamo na voljo. Še bolj pomembni za uspeh pa so motivacija in različna specialistična znanja, ki jih naši pripadniki imajo, jih sproti pridobivajo in nadgrajujejo. Recept za uspeh vidim ravno v teh dveh stebrih vsake stroke. Če tema dvema stebroma dodamo še vojaški steber, pa lahko že sklenemo celoto. Vojaški steber nam daje disciplino, spoštovanje do sobojevnika, nadrejenega in podrejenega ter tudi pogum. Ta sklenjena celota dela VZE uspešno.

Tistim, ki bi se nam želeli pridružiti, pa lahko obljubim razgibano delo, tako umsko kot fizično, možnosti za dodatna usposabljanja in izobraževanja, timsko delo in navsezadnje tudi možnost preprečevanja okužb, bolezni in reševanja življenj. ■

Zdravstveni center

Vojaški uslužbenec XII. r. Tomaž Štemberger, vojaški uslužbenec za načrtovanje in koordinacijo

Zdravstveni center (ZC) je ena izmed podenot Vojaške zdravstvene enote. Osnovno poslanstvo je preventivna zdravstvena dejavnost za pripadnike MO in SV: preventivni zdravstveni pregledi, cepljenja in druge naloge s področja varstva ter zdravja pri delu.

ZC je organiziran po formacijski hierarhični strukturi, v sestavi so poveljstvo, oddelki in ambulante. Izvaja zdravstvene preglede z lastnimi kapacitetami in prek zunanjih pogodbenih izvajalcev. Sodeluje z enotami SV ter UD MORS pri naročanju zaposlenih na zdravstvene preglede. Poveljstvo izvaja aktivnosti za načrtovanje in delovanje enote skladno s predpisi in zahtevami nadrejenih ter stroke. Zagotavlja izvajanje rednih in izrednih dnevnih, tedenskih, mesečnih ter letnih nalog in obveznosti. Linijo vodenja in poveljevanja predstavljajo načelnik ter vodje oddelkov in ambulant, strokovno linijo pa vodje oddelkov in ambulant, zdravniki specialističnih ambulant ter glavna medicinska sestra/zdravstvenik.

Oddelki in ambulante opravljajo svojo dejavnost na podlagi področnih uradnih aktov, v sestavi ZC pa so:

- oddelek medicine dela, prometa in športa,
- oddelek za psihološko dejavnost,
- specialistične ambulante,
- ambulanta za letalsko medicino in
- oddelek za laboratorijsko dejavnost.

Oddelek medicine dela, prometa in športa letno opravi približno 4000 pregledov; zunanji pogodbeni izvajalci opravijo dodatno še do 700 pregledov. Oddelek za psihološko dejavnost opravi letno ok-

rog 2200 psiholoških obravnav. Aktivnosti v okviru specialističnih ambulant opravijo večinoma zunanje pogodbene ambulante (kardiolog, epidemiolog, zdravnik interne medicine in zobozdravnik). Lastna psihiatrična ambulanta opravi do 30 obravnav letno. V letalski ambulanti se letno izda do 200 zdravniških spričeval za obnovitev licenc pripadnikom letalskega osebja. Oddelek za laboratorijsko dejavnost letno opravi okrog 3500 obravnav. ZC letno izvede do 5000 različnih cepljenj v ambulantah VZE, zunanji pogodbeni izvajalec (NIJZ) pa do 1500 različnih cepljenj.

Pripadniki se letno udeležujejo vojaških in specialističnih izobraževanj ter usposabljanj, izvajajo predpisane letne obveznosti in notranjo službo. Če je treba, sodelujejo na vojaških vajah SV in v mednarodnih operacijah miru. Vojaških oseb je 62 odstotkov, civilnih pa 38. Ženske predstavljajo 83 odstotkov vseh zaposlenih. 88 odstotkov zaposlenih je zdravstvenega kadra. ■

Zgodba o uspehu – ITLS Banja Luka

Vojaški uslužbenec XII. r. Zlatko Kvržič, glavni zdravstvenik VZE

Slovenska vojska opravlja misijo Eufor v Bosni in Hercegovini (BiH). Slovenski kontingent deluje v Sarajevu in v LOT-hiši (*Liasion and Observation Team*) v Banjaluki. LOT-hiša ima sklenjeno pogodbo z Domom Zdravlja Banja Luka o medsebojnem sodelovanju. V sklopu tega sodelovanja je SV ponudila možnost izvedbe prehospitalnega tečaja International trauma life support (ITLS) za zdravstveni kader, ki deluje v njihovi službi nujne medicinske pomoči. Vojaška zdravstvena enota (VZE) je v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu 29. septembra 2021 v sodelovanju z Izobraževalnim centrom Reševalne postaje Ljubljana izvedla tečaj ITLS za dvajset zdravstvenikov iz Doma zdravlja Banja Luka. Vseh dvajset kandidatov je uspešno končalo tečaj in med njimi je bilo prepoznanih sedem inštruktorskih potencialov (IP), ki so bili povabljeni, da opravijo še generični inštruktorski tečaj in postanejo inštruktorski kandidati. Pravičnik ITLS narekuje, da morajo IP-ji opraviti vsaj dva tečaja ITLS, da pridobijo naziv inštruktorja. V letu 2022 je VZE s svojimi inštruktorji ITLS opravila tri tečaje v Banjaluki, certificirala sedem inštruktorjev. Tečaje je uspešno končalo dvainsedemdeset zdravstvenikov iz BIH. Tečaj ITLS je bil izredno pozitivno sprejet v njihovo prehospitalno zdravstveno okolje. Nosilec licence ITLS so Združene države Amerike, ki imajo postavljena visoka merila za podeljevanje dovoljenj za izvajanje tečajev (inštruktorji, prostori, oprema, administracija idr.) Dom zdravlja Banja Luka je izpolnil vse pristopne pogoje, da je lahko zaprosil za pridobitev uradne licence ITLS-a za samostojno izvajanje teh teča-

jev. Namen tečaja je dvigniti raven strokovnega znanja ob varnem pristopu in oskrbi poškodovanca na terenu skladno z najnovejšo doktrino. Tečaj je visoko intenziven in sistematiziran. Sestavljen je iz teoretičnega in praktičnega sklopa strokovnega znanja, ki se uporabljajo na terenu pri reševanju hudo življenjsko ogrožajočih poškodovancev. Temeljna vrednota je življenje in ob zavedanju tega mora vsak zdravstvenik najprej biti samokritičen do sebe, svojega znanja, svojih sposobnosti obvladovanja strokovnih posegov in večšin za ohranitev življenja. Zavedati se je treba pomena vseživljenjskega učenja, da se izognemo nazadovanju. Ostajanje pri doseženi stopnji znanja je recept za katastrofo. Navsezadnje si vsak izmed nas želi najboljšo mogočo oskrbo ob najhujšem. Tukaj lahko trdimo, da je SV pripomogla, da se je v BiH zgodila lepa zgodba o vojaško-civilnem sodelovanju, ki se že zdaj kaže z bolj usposobljenim zdravstvenim kadrom, ki deluje kot izurjena ekipa nujne medicinske pomoči. Grški antični zdravnik Hipokrat je dejal *Primum non nocere*, kar pomeni *Najprej ne škodi*, in ravno to je vodilo, ki nam je vsem, ki opravljamo poslanstvo zdravstvenika, vcepljeno v srce in dušo. Prenašanje znanja, učenje iz naučenih lekcij, spreminjanje strokovnih doktrin na podlagi znanstvenih dokazov je nekaj, kar nimamo možnost uresničevati vsak dan. Tu smo jo dobili in s pridom izkoristili ter pomagali državi, ki nima še tako dobro razvitega zdravstvenega sistema, da so lahko z našo pomočjo naredili velik korak naprej k strokovnemu razvoju reševalcev, urgentnih zdravnikov in njihove medicinske opreme. ■

Oddelek za zdravstveno usposabljanje

Vojaški uslužbenec V. r. Duško Maksimović, vodja skupine

V Vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu je nastanjen Oddelek za zdravstveno usposabljanje (OZU), ki trenutno opravlja večino zdravstvenih izobraževanj in je neposredno podrejen Zdravstveni četi Vzhod.

OZU zagotavlja temeljno teoretično in praktično znanje o vojaški zdravstveni oskrbi udeležencem v procesu vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Usposabljanje pripadnikov SV obsega individualno

in kolektivno usposabljanje. Pri individualnem usposabljanju se pripadniki SV seznanijo in usposobijo z najnovejšo doktrino oskrbe in reševanja ranjencev na bojišču skladno z nalogami svoje formacije. Kolektivna usposabljanja so namenjena urjenju enote, izpopolnjevanju znanja ter seznanjanju z novo opremo in drugimi novostmi na področju organizacije dela, delovanja vojaškega zdravstvenega sistema in oskrbe ob množičnih nesrečah.

Naloge oddelka za zdravstveno usposabljanje

Poleg rednih nalog ambulante oddelek opravlja še dodatne posebne naloge:

- ugotavlja potrebe po izobraževanju in usposabljanju s področja zdravstvene oskrbe v okvirju poklicnih aktivnosti in kompetenc zdravstvene nege in oskrbe v SV;
- sodeluje pri organizaciji in izvedbi različnih izobraževalnih tečajev s področja prve in nujne medicinske pomoči v sodelovanju z izobraževalnim centrom UKC LJ (MRMI, ITLS);
- načrtuje izobraževanje in usposabljanje, izdeluje učne programe in načrte ter izvaja njihovo evalvacijo na področju taktične medicine TCCC (angl. *tactical combat casualty*);
- izvaja program usposabljanja za pridobitev in podaljševanje licenc za VED A12012 – vojaški bolničar;
- izvaja program usposabljanja za pridobitev in podaljševanje licenc za VED A12013 – bojni reševalec;
- organizira mednarodna usposabljanja na podlagi ciljev zaveznitva;
- sodeluje pri pripravah programov zdravstvenega usposabljanja pripadnikov enot SV;
- vodi evidenco/register veljavnosti licenc usposabljanj;
- cilj usposabljanj je izboljšanje varnosti poškodovancev, povečanje znanja in usposobljenosti strokovnega osebja ter laikov, njihovih kompetenc in učinkovitosti v ravnanju v življenjsko ogrožajočih situacijah.

Analiza izvedenih usposabljanj v letu 2022:

ŠT.	USPOSABLJANJE	TERMIN	KANDIDATI
1.	Obnovitveni tečaj VED A12013 – bojni reševalec	10. 1.2022–12. 1.2022	20
2.	VED A12013 – bojni reševalec – ESD	31. 1.2022–11. 2.2022	13
3.	Usposabljanje za MOM Mali	1. 3. 2022–4. 3.2022	8
4.	Usposabljanje za VED častnika pehote	14. 3. 2022–15. 3. 2022	13
5.	VED PČ zdravstva in novo zaposleni (TCCC)	14. 3. 2022–18. 3. 2022	8
6.	TVSU saniteta Vipava	21. 3. 2022–25. 3. 2022	61
7.	Usposabljanje za CIMIC	22. 3. 2022–23. 3. 2022	8
8.	TCCC za UVZ (Urad za varovanje in zaščito MNZ)	19. 4. 2022–22. 4. 2022	12
9.	Obnovitveni tečaj VED A12013 – bojni reševalec	9. 5. 2022–11. 5. 2022	20
10.	Obnovitveni tečaj VED A12013 – bojni reševalec	23. 5. 2022–25. 5. 2022	20
11.	TVSU saniteta NM	18. 7. 2022–22. 7. 2022	27
12.	VED A12013 – bojni reševalec	5. 9. 2022–16. 9. 2022	20
13.	VED A12013 – bojni reševalec	26. 9. 2022–7. 10. 2022	20
14.	TVSU saniteta NM	17. 10. 2022–21. 10. 2022	24
15.	Obnovitveni tečaj VED A12013 – bojni reševalec	7. 11. 2022–9. 11. 2022	22
16.	IVV za enote SV	1. 1. 2022–31. 12. 2022	110
17.	VED A12013 – bojni reševalec	4. 4. 2022–15. 4. 2022	20
SKUPNO: 426			

Kapacitete:

- pisarne,
- učilnica,
- štiri kabineti,
- skladišče,
- poligoni vojašnice NM.

Opremljenost OZU:

- 40 lutk za usposabljanje (lutke za TPO, travma lutke, simulatorji idr.),
- sredstva za imobilizacijo,
- sanitetni material,
- IV-tekočine,
- mulaže. ■

Ambulanta Ankaran

Štabna vodnica Martina Vrčon Car, poveljnica oddelka

Oddelek pomorske medicine pripada LOGBR/VZE/ZČZ, s tem da je OPCOM v 430. MOD. OPMED daje zdravstveno podporo v 430. MOD in med ključne naloge štejemo:

- zdravstvene zagotovitve na potopih v morju,
- zdravstvene zagotovitve v HB-komori – suhi potopi,
- zdravstvene zagotovitve na plovbah, če plovba traja tri dni ali več,
- zdravstvene zagotovitve pri streljanju na morju in kopnem,
- izvajanje predavanj iz predmeta pomorska medicina in medicina potapljanja za ŠPČ, ŠČ, VED pomorstva, VED LP za potapljača, tečaj PMP ter IVV s področja sanitete.

V oddelku pomorske medicine smo štirje zdravstveni tehniki. Trije imamo opravljen VED potapljača in smo usposobljeni za izvajanje terapij v komori in za upravljanje komore kot zunanji – tehnični operaterji komore.

Delo v komori zahteva dobro fizično pripravljenost ter zdravo telo in um. Naše zdravstveno stanje se vsako leto preveri z zdravniškim pregledom za potapljača, na podlagi katerega lahko izvajamo potope v morju in HB-komori.

Usposabljanje s področja podvodne medicine in hiperbarične medicine smo opravili v tujini. Dva pripadnika sva bila za potapljaško medicino napotena v Italijo, v La Spezio, kjer smo v vojaški bazi opravili trimesečni tečaj. En pripadnik je opravil tečaj v Veliki Britaniji. Vsi trije smo sicer v različnih obdobjih opravljali tudi tečaj v hiperbaričnem centru v Splitu, kjer smo poleg teoretičnega pridobili tudi praktično znanje.

Trenutno imamo dva pogodbeno zdravnika, ki imata opravljene tečaje iz HB-medicine. Med potopom v morju ali HB-komori je eden od zdravnikov dosegljiv, kadar se izvajajo potopi v HBK s kisikom, potopi na večjih globinah ali delo na morju z eksplozivom, pa mora biti zdravnik prisoten.

SV ima v lasti dve HB-komori. Ena je od lanskega maja locirana v OB Valdoltra, ki jo bo s pomočjo pripadnikov oddelka pomorske medicine in operaterjev HBK iz 430. MOD uporabljala za ambulantno zdravljenje svojih pacientov. Druga HB-komora je novejša, sicer manjša, pridobljena lani in je nameščena v Vojašnici slovenskih pomorščakov. Ta je namenjena za urjenje potapljačev, zdravstvenih tehnikov in operaterjev HB-komore. Prednost nove komore je ta, da se lahko namesti – prenese tudi na ladjo Triglav. Tako se omogoči samostojno delovanje potapljačev tudi ob morebitnem odhodu

ladje s potapljači v MOM ali na opravljanje drugih nalog na morju, tudi v tujini.

Pri potapljaški nesreči sta za zdravljenje trenutno na voljo obe komori.

V HBK se lahko poleg potapljaških nezgod, kot je dekompresijska bolezen, zdravi veliko bolezni, kot so:

- zastrupitev s CO,
- plinska embolija,
- plinska gangrena,
- razne rehabilitacije po raztrganinah, amputacijah.

Število osebja, prisotnega pri zdravljenju v HBK, je:

- en zdravnik HB-medicine
- vsaj en zdravstveni tehnik HB-medicine in
- dva operaterja HBK.

Po pregledu zdravnika se morebitni bolniki pripravijo in vstopijo v HBK, kjer v spremstvu zdravstvenega osebja HB-medicine izvedejo zdravljenje s stoođtotnim kisikom eno uro na 12 metrih. Število terapij za različne bolezni oziroma diagnoze predpiše zdravnik HB-medicine.

Specifika je za zdravljenje potapljaške dekompresijske bolezni, kjer poteka zdravljenje po različnih

terapevtskih dekompresijskih tablicah. Zdravnik HB-medicine se glede na obliko dekompresijske bolezni in glede na simptome odloči, po kateri tabeli bo potekalo zdravljenje. Zdravljenje traja minimalno dve uri in pol, pa vse do več deset ur (tudi 38 ur) na različnih globinah. Med zdravljenjem bolnika se zaradi saturacije zdravstveno osebje menjuje.

Glede na saturacijo in desaturacijo dušika iz telesa je potrebno več osebja, sposobnega za vstop v HBK. ■

Inženiring kot tehnična služba v Slovenski vojski

Vojaški uslužbenec XIII. r. mag. Jožef Valentinčič, načelnik Inženiringa

Potreba po visokem tehničnem znanju in na splošno potreba po zagotavljanju vsakovrsne tehnične podpore se v SV in na MO stalno povečujeta. V zadnjem obdobju ob vse večjem vključevanju v aktivnosti zavezništva ter z nakupom nove vojaške opreme pa strokovno-tehnične rešitve kot pomoč odločevalcem na eni strani ter podpora uporabnikom na drugi dobivajo še pomembnejšo in vidnejšo vlogo. Inženiring je na široko vpet v procese modernizacije SV in tudi v procese prilagajanja naših postopkov dela, tako da bomo čim bolj interoperabilni z drugim članicami Nata. Naše področje dela pokriva področje oborožitve, streliva in minskoeksplozivnih sredstev, vsakovrstnih vozil, sredstev za zveze, elektroenergetskih sredstev in tudi izvajanja fizikalno-kemijskih analiz energetskih materialov. V nadaljevanju želimo predstaviti tri povsem različna področja in tudi tri različne pristope k reševanju posamezne problematike. Prva zgodba govori o sodelovanju in prizadevanju SV v skrbi za povečanje interoperabilnosti med članicami Nata na področju upravljanja streliva in minskoeksplozivnih sredstev, druga o lastnem znanju v konstruiranju – v tem primeru novih vpetjih za oborožitev na ladji in tretja, naše članstvo v NSPA z namenom, da kar najbolj kakovostno in tudi racionalno upravljamo protiklepni raketni sistem SPIKE. ■

Interoperabilnost na področju streliva in minskoeksplozivnih sredstev – predsedovanje Natovi delovni skupini Interoperability Ammunition Working Group (I-AMMO WG)

Vojaška uslužbenka XII. r. Sonja Mohar, specialistka za SiMES,
in vojaški uslužbenec XIII. r. mag. Jožef Valentinčič, načelnik Inženiringa

Leta 1991, od 27. junija in vse do podpisa Bri-
onske deklaracije, s katero so bile ustavljene so-
vražnosti na ozemlju Slovenije, je potekala slo-
venska desetdnevna osamosvojitvena vojna proti
nasprotniku Jugoslovanski ljudski armadi (JLA).
Kljub močnejši in bolje opremljeni JLA so Teritorial-
na obramba (TO), Ljudska milica in Civilna zaščita
(CZ) s podporo ljudstva, kljub razlikam v opremi,
orožju, postopkih ter liniji vodenja in poveljevanja,
uspešno ustavili agresijo na taktični in operativni
ravni. To lahko obravnavamo kot primer doseganja
ustrezne stopnje interoperabilnosti v okvirih naci-
onalnega sistema, vsekakor pa je doseganje tega
bistveno večji izziv, kadar gre za istočasno združe-
no delovanje več partnerskih držav, ki imajo isti cilj
na nekem geografskem območju.

Trinajst let po osamosvojitvi Republike Slovenije,
2004, se je ta kot pravnomočna članica pridruži-
la Severnoatlantski pogodbeni organizaciji, sicer
bolj poznani pod nazivom zveza Nato, znotraj ka-
tere se prepletata politično in vojaško zavezništvo.
To združuje 31 držav članic iz Evrope in Severne
Amerike. Od takrat se številni uradniki in civilni ter
vojaški strokovnjaki udeležujejo raznih srečanj,
predvsem z namenom izmenjave mnenj, informa-
cij, izkušenj, razvoja standardov in strategij ter po
potrebi tudi priprave odločitev. Vse to poteka v so-
delovanju z nacionalnimi delegacijami in osebjem
štaba zveze Nato.

*Skladišče SiMES na vaji CL19, kjer smo v sklopu
skupine Evaluation, Analysis and Reporting Cell
(EARC) ocenjevali ustreznost in učinkovitost
standardov na področju SiMES*

Interoperabilnost v zavezništvu in slovensko predsedovanje

Interoperabilnost je kritični dejavnik pri delovanju v
mednarodnem okolju. Njeno doseganje oziroma tudi
njeno ocenjevanje pomeni velik izziv za organizacijo
Nata in za posamezne države ter je predmet širokih

usklajevanj in razprav na različnih ravneh te or-
ganizacije. Nato opredeljuje interoperabilnost kot
izraz za sposobnost zaveznic, da skupaj delujejo
usklajeno, učinkovito in uspešno ter tako dose-
gajo taktične, operativne in strateške cilje. Da je
skupno delovanje zaveznic sploh mogoče, je treba
omogočiti združljivost, povezljivost, izmenljivost in
prilagodljivost njihovih zmogljivosti, saj je le tako
mogoče doseči njihovo integracijo. Z drugimi be-
sedami, usklajeno delovanje zmogljivosti posame-
znih zaveznic, torej njihovih obrambnih sil, enot
in/ali sistemov, omogočimo tako, da si te delijo
ista načela doktrin in postopkov, medsebojno in-
frastrukturo, materialna sredstva (v tem primeru
govorimo o SiMES in posledično o oborožitvi) ter
da imajo zagotovljeno učinkovito medsebojno ko-
municiranje. Delovanje v razmerah visoke stopnje
vzpostavljene interoperabilnosti omogoča zmanj-
ševanje podvajanja, omogoča združevanje virov in
ustvarja sinergijo med vsemi zaveznicami, in ka-
dar je to mogoče, tudi s partnerskimi državami.
Ciljna stopnja interoperabilnosti se določa glede
na potrebe in možnosti, glede na dejansko stanje
oziroma na vrsto operacije, ki poteka v mednar-
odnem okolju. Ločujemo več ravni interoperabilno-
sti: od najnižje, kjer usklajenosti praktično ni oz. je
njen učinek skorajda zanemarljiv, do najvišje, kjer
delovanje zaveznic ocenjujemo kot »integrirano«.

Predstavniki Slovenske vojske Slovenijo predsta-
vljamo na različnih področjih. Eno izmed teh je
področje streliva in minskoeksplozivnih sredstev
(SiMES). Tu deluje posebna delovna skupina Inte-
roperability Ammunition Working Group (I-AMMO
WG), ki se pod okriljem Odbora za standardiza-
cijo kopenskega delovanja – Military Committee
Land Standardization Board (MCLSB) – spopada s
problematiko interoperabilnosti na tem področju.
Predstavniki I-AMMO WG z namenom izboljšanja
stopnje interoperabilnosti razvijajo in pripravljajo
različne Natove publikacije ter svetujejo MCLSB po
vprašanjih, ki vključujejo SiMES. V oktobru 2020 je
predsedovanje te skupine prevzela pripadnica Slo-
venske vojske, VU XII. r. Sonja Mohar, zaposlena v
Inženiringu/LOGBR.

Glavni cilj I-AMMO WG zadnji dve leti je bil izdelava
novega standarda Ammunition Interoperability
Standard (AIS), za katerega je v letu 2020 Slo-
venija prevzela skrbništvo (*custodianship*). Tako
je prevzela odgovornost za pripravo novega Na-
tovega standarda I-AMMO WG, ki bo v mednar-
odnem okolju na področju SiMES služil kot temelj
za povečanje stopnje interoperabilnosti. Prav tako

pomembni nalogi sta validacija standardov na področju SiMES in razvoj orodij za ocenjevanje interoperabilnosti. Validacija standardov poteka med vajami ali operacijami, npr. na vaji CL 19, na kateri smo v sklopu skupine Evaluation, Analysis and Reporting Cell (EARC) opravljali delo opazovalca, tj. strokovnjaka na določenem področju (*subject matter expert, SME*), ter ocenjevali ustreznost in učinkovitost standardov.

Vojaška uslužbenka XII. r. Sonja Mohar, predsedujoča I-AMMOWG

Da bi Slovenska vojska pridobila pomembno znanje in sledila modernizaciji, se v zadnjem obdobju v Odseku SiMES/Inženiring s podporo Logistične brigade udeležujemo številnih mednarodnih dogodkov na temo interoperabilnosti v tujini in doma.

Predstavitve LOGBR, polkovnik Franjo Lipovec, poveljnik Logistične brigade

Tako je kljub oviram, ki jih je predstavljala epidemija covid-19 po vsem svetu, Slovenija v organizaciji Inženiringa in podpori LOGBR septembra 2020 gostila 3. srečanje NATO Military Committee, Land Standardization Board (MCLSB), Interoperability Ammunition Working Group (I-AMMO WG) Writing Team (WT). Septembra 2021 je Slovenija na Bledu gostila 30. srečanje NATO Military Committee Land Standardization Board (MCLSB), Interoperability Ammunition Working Group (I-AMMO WG). Slovensko podporo in zavezanost k skupnim ciljem so na srečanjih tako z organizacijo kot s prispevki v razpravah poudarili tudi brigadir Anže Rode, polkovnik Franjo Lipovec in VU XIII. r. Jožef Valentinčič. Brigadir Anže Rode je prisotne seznanil tudi s trenutnimi in prihodnjimi prizadevanji za posodobitev SV.

Zadnje, peto srečanje WT in usklajevanje Natovega standarda AIS v učilnici Inženiringa

Za začetek aktivnega sodelovanja med Natovimi delovnimi skupinami smo se udeležili NATO Range Safety Working Group (gostiteljica SV) in Land Interoperability and Standardization Working Group (gostiteljica ZDA). Sodelovalo je prek dvajset udeležencev iz držav članic Nata, držav partneric, Natovih strateških poveljstev, Natovih agencij in civilnih organov. Glavna tema obeh delovnih skupin je bila izboljšanje kakovosti standardov znotraj Natovega vojaškega operativnega področja, sodelovanje na vajah in orodja za ocenjevanje.

Napredovanje na tem področju je dolgotrajen in zahteven proces, za zagotavljanje usklajenega delovanja različnih partnerjev pa neizogibno potreben. Zato imajo vsa sodelovanja v različnih skupinah, odborih in drugih sestavah Nata s ciljem izboljšanja in moderniziranja Slovenske vojske ključen vpliv na njeno pripravo za delovanje v mednarodnem okolju.

Pogovor med MCLSB-predstavnikom I-AMMOWG Corneliousom Doratonom in brigadirjem Anžetom Rodetom

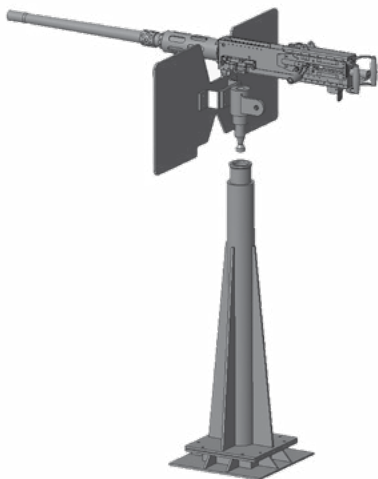
Slovenija je s triletnim predsedovanjem Natovi skupini I-AMMO WG in s pripravo novega standarda na tem področju, oboje pod predsedovanjem VU XII. r. Sonje Mohar iz Inženiringa/LOGBR, dala svoj viden prispevek k razvoju interoperabilnosti na področju SiMES in tako tudi prispevala k skupnim ciljem zavezništva. ■

Izdelava nosilcev za dooborožitev ladje Triglav

Vojaški uslužbenec X. r. Matevž Hreščak, specialist za oborožitvene sisteme

Na podlagi odločitve poveljnika GŠSV je bila v Inženiring podana naloga izdelave nosilcev za dooborožitev večnamenske ladje Triglav (VNL-11). Prvotna postavitve oborožitve je na VNL zagotavljala slabo pokritost obrambe v krmnem sektorju, zato je bila dana odločitev za dooborožitev ladje z dvema puškomitraljezoma FN MAG 7,62 mm na krmnem sektorju. Hkrati je bila dana odločitev za zamenjavo dveh težkih mitraljezov ruske proizvodnje MTPU 14,5 mm z mitraljezoma Browning 12,7 mm.

V Inženiringu je bil razvit in izdelan univerzalni nosilec za obe vrsti orožja. Nosilec je izdelan iz jeklenega podstavka, ki je privarjen na palubo ladje, ojačenega stebra z univerzalnim Natovim vpetjem ter univerzalnim vpetjem oborožitve Mk93 ameriške izdelave. Nosilec omogoča zaklepanje v transportnem položaju po azimutu in elevaciji ter omogoča namestitve vreče za lovljenje tulcev in linkov pri streljanju.

Idejna zasnova nosilca predstavljena s 3D-modelom

Poseben izziv je pomenila izdelava adapterja za montažo puškomitraljeza MAG 7,62 mm na vpetje Mk93. Tako je na isti nosilec oborožitve z uporabo omenjenega adapterja opcijsko mogoča montaža več vrst orožij, ki so v uporabi v SV (Browning 12,7 mm, MAG 7,62 mm, bombomet Mk19 40mm, Minimi 5,56 mm).

Po izdelavi prototipnega nosilca in adapterja za montažo PM MAG 7,62 mm je bilo izvedeno kontrolno streljanje z manevrskim strelivom. Nosilec se je pokazal kot učinkovit, na adapterju pa so bile po kontrolnem streljanju izvedene nekatere izboljšave. Med izdelavo je potekalo intenzivno sodelovanje med pripadniki 430. MOD in pripadniki Inženiringa SV, tako da so se želje in zahteve končnih uporabnikov sproti usklajevale.

Na ladji so bila določena štiri strelska mesta, dve na krmi in dve na boku ladje. Montaža nosilcev oborožitve bo izvedena v okviru vzdrževalnih del v

doku v Trstu. Nosilec oborožitve je dobil naziv LVM-2 (ladijsko vpetje mitraljeza 2).

Prototip univerzalnega nosilca LVM-2 z nameščenim orožjem Browning 12,7 mm in PM MAG 7,62 mm

V letu 2019 je Inženiring že sodeloval s 430. MOD pri preoborožitvi hitre patroljne ladje Ankaran (HPL-21). Nosilec, ki je bil uveden v uporabo v letu 2019, je dobil naziv LVM-1. Posebnost nosilca LVM-1 sta sistem ramenskih opor in vpenjanje strelca z jermeni, kar omogoča popolno vpetje strelca med hitrimi manevri HPL. Ladijsko vpetje je bilo v celoti razvito in izdelano v Inženiringu, izdelani sta bili konstrukcijska in uporabniška dokumentacija. Vpetje je bilo predano končnim uporabnikom, pripadnikom 430. MOD.

Nosilec oborožitve Browning 12,7 mm na HPL Ankaran 21

VNL Triglav 11 bo opremljena s štirimi novimi nosilci oborožitve. Celoten postopek uvajanja ladijskega vpetja mitraljeza LVM-2 bo končan po opravljenem verifikacijskem streljanju, ki bo izvedeno po operativni sposobnosti ladje po vzdrževalnih delih v tržaškem doku. ■

Skupno obvladovanje raketnega protioklepnega sistema SPIKE prek NATO Support and Procurement Agency (NSPA)

Vojaški uslužbenec XI. r. Marjan Lipovšek, specialist za SZEE,
in vojaški uslužbenec XIII. r. mag. Jožef Valentinčič, načelnik Inženiringa

Nekaj o NSPA

NSPA odgovarja na širok izbor zahtev strank, ki delujejo v zraku, na kopnem, morju ter v kibernet-skem in vesoljskem okolju. Zahteve segajo od več-nacionalnih nakupov zapletenih platform, kot so letala, helikopterji, sistemi brez posadke, sistemi oborožitve, do zagotavljanja zalog, kot so gorivo, rezervni deli in strelivo, ali storitev, kot je vzdrževanje radarjev za zračno obrambo ali namestitvene infrastrukture, prevoza, zdravstvene in gostinske storitve. NSPA od ustanovitve leta 1958 deluje tako, da povezuje industrijo in države, kar omogoča utrjevanje in centralizacijo funkcij upravljanja logistike, zagotavlja podporo od »zibelke do groba«. V izvorni bazi NSPA je registriranih več kot 60.000 podjetij, od katerih jih 10.000 aktivno posluje s strankami NSPA. NSPA je agencija, ki jo financirajo stranke in deluje po načelu »brez dobička – brez izgube«. NSPA ima sedež v Velikem vojvodstvu Luksemburg, glavni operativni centri pa so v Franciji, na Madžarskem in v Italiji. Agencija zaposluje približno 1550 uslužbencev in nadzira več kot 500 pogodbenikov v Natovih misijah po vsem svetu.

Sodelovanje SV v NSPA

SV kot članica sodeluje z NSPA tudi na področju vzdrževanja protioklepnega raketnega sistema SPIKE.

V okviru NSPA namreč obstaja oddelek LCM (*Land Combat Missiles*), v katerem sodelujejo države, ki so oborožene s protioklepnimi sistemi TOW in SPIKE. Slovenija je k temu združenju pristopila v letu 2014, ko smo spoznali, da tako zahteven sistem, kot je SPIKE, zahteva podporo proizvajalca in/ali skupino partnerskih držav, ki že imajo izkušnje s tega področja. Trenutno so v skupino vključene Belgija, Danska, Finska, Italija, Litva, Nemčija, Nizozemska, Poljska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Španija. V bližnji prihodnosti naj bi se pridružila tudi Francija in Luksemburg, ki sta že oborožena s protioklepnim raketnim sistemom MMP (*Missile Medium Porte*), ki ga izdeluje podjetje MBDA Missile Systems.

Glede tehničnih zadev na področju raketnega sistema SPIKE Slovenijo pri NSPA zastopa pripadnik Inženiringa VU XI. razreda Marjan Lipovšek.

Glavnina dejavnosti oddelka LCM je posvečena sistemu SPIKE. Za področje sistema SPIKE je dvakrat letno, spomladi in jeseni, sklican sestanek SLOG (SPIKE Logistic). Na tem sestanku NSPA in države članice predstavijo svoj razvoj in stanje dejavnosti na področju sistema SPIKE, na primer:

- NSPA vsakič predstavi stanje glede članstva, ki se povečuje, in morebitnih novih članov. NSPA poroča o stanju nalog, ki so jih na prejšnjih sestankih dale države članice. To zadeva predvsem različne tehnične, nekoliko manj pa tudi poslovne zadeve glede sistema SPIKE. Poleg tega NSPA poroča o svoji vlogi menedžerja integratorja sistema SPIKE v vozila; na primer v belgijsko vozilo PIRANHA IIIC DF 30.
- Belgija je predstavila svojo raziskavo, kako se starajo primarne litijeve baterije za sistem SPIKE. Želeli so ugotoviti, ali so baterije po preteku petih let skladiščenja še in koliko uporabne. Belgija je predstavila svojo izjemno poučno raziskavo o učinkovitosti različnih mas-kirnih mrež.
- Nemčija je predstavila raziskavo, kako s padalom odmetavati rakete SPIKE in preprečiti udarce ob tla, ki bi poškodovali rakete; razvijajo primerno embalažo. Ena od predstavitev se je nanašala na vzdrževanje sobnega trenerja za raketni sistem SPIKE. Svoja dognanja so pripravljene deliti s partnerskimi državami. Poleg tega je Nemčija predlagala organizacijo tečaja za inštruktorje SPIKE, osnovanega na svojih dognanjih.
- Slovenija je predstavila posnetke o odpovedi rakete, kar je povzročilo veliko zanimanje. To je način sodelovanja, pri katerem lahko uporabniki izmenjujemo izkušnje o zanesljivosti sistema. Če bomo ugotovili, da se pojavlja preveč podobnih okvar, bomo lahko s skupnim nastopom lažje in hitreje reševali težave, samostojno veliko težje.
- V bistvu vse večje države predstavljajo svoje dejavnosti in zamisli glede sistema SPIKE. Poudariti moram, da ti sestanki omogočajo navezavo stikov, ki nam omogočajo podrobneje spoznati, kako si partnerske države predstavljajo učinkovito uporabo in urjenje oddelkov SPIKE ter vzdrževanje sistema.

Zanimive obravnavane teme predstavnik iz Inženiringa predstavi po liniji poveljevanja GŠSV, ki potem odloči, ali je tuja domislica ali izkušnja uporabna tudi v SV.

Sodelovanje v NSPA na tem področju nam (SV) omogoča dostop do hitrejšega, kakovostnega in cenejšega obvladovanja sistema SPIKE v vsej njegovi življenjski dobi.

Tako na primer sodelujemo v projektu skupnega skladiščenja za rezervne dele raketnega sistema SPIKE LR. Šele po več letih uporabe raketnega sis-

tema se je pokazalo, kako zelo pomembno je to skupno skladišče. Dobavni roki za rezervne dele pri proizvajalcu Rafael so od 18 do 24 mesecev, iz skupnega skladišča pa takoj. Poleg tega bo Nemčija, ki bo zamenjala vse SPIKE LR s SPIKE LR2, podarila 60 lanserjev (ULE in TNON, upravno lansirna enota in termalna kamera) skupnemu skladišču rezervnih delov. Od tega bodo imele koristi vse članice organizacije.

Izjemno pomemben je tudi program skupnega podaljševanja uporabnega dovoljenja za rakete. Zaradi staranja sestavnih delov raket, predvsem pirotehničnih, raketam poteče uporabno dovoljenje, ko so stare deset let. Potem jih je treba ali porabiti ali uničiti. Proizvajalec vsaki dve leti ponuja posebne preglede, na podlagi katerih lahko podaljša uporabno dovoljenje za naslednji dve leti. V tem programu poleg Slovenije sodelujejo še štiri države: Finska, Italija, Nizozemska in Poljska. To podaljševanje življenjske dobe raket omogoča milijonske prihranke.

Srečanje LCM SPC v konferenčni dvorani Austria Trend Hotela v Ljubljani

Enkrat letno je organizirano srečanje vseh uporabnikov SPIKE, ki se imenuje SUCM (*SPIKE User's Club Meeting*). To srečanje poteka vsakič v drugi državi. Namenjeno je srečanju vseh uporabnikov SPIKE s celotnega sveta ter tudi proizvajalcu Rafael

Srečanje SUCM iz OSVAD na Počku. Na platnu je bil predvajan prenos slike iz brezpilotnikov, raket in stacionarnih kamer.

Tudi skupna nabava opreme ali rezervnih delov prek NSPA prinaša finančne ugodnosti, ker NSPA združuje naročila posameznih držav tako, da skupno naročilo doseže veliko količino in nižje cene. Pred časom je Slovenija prek skupnega naročila kupila baterije za SPIKE in prihranila 40 odstotkov denarja. Z nedavnim združenim naročilom raket SPIKE LR2 bo Slovenija prav tako prihranila zajetno vsoto. Tudi plačevanje računov je zaradi načina poslovanja zelo preprosto in ugodno.

Dvakrat letno je sklican sestanek LCM SPC (*Land Combat Missile Support Partnership Committee*), na katerem obravnavamo poročila o dejavnosti SLOG in NSPA ter potrjujemo finančne obveznosti do NSPA.

za predstavitev novih izdelkov v državi gostiteljici. Leta 2019 je srečanje v organizaciji Inženiringa/LOGBR in DLO potekalo v Sloveniji.

Srečanje je bilo uspešno tako med konferenčnim delom kot tudi med praktičnimi predstavitvami na Počku in družabnem delu s predstavitvijo Slovenije.

Predstavitve na Počku so bile nekaj prav posebnega, saj je takrat slovenski vojak prvič streljal SPIKE iz zaprtega prostora in iz oklepnega vozila Oshkosh z integriranim sistemom SPIKE. Vse skupaj je bilo posneto s hitrimi videokamerami s tal in zraka, tako da smo imeli vsi videti nekaj zares novega.

Sodelovanje v NSPA na področju obvladovanja protioklepne sistema SPIKE ne daje zgolj neposrednih koristi v smislu hitrejšega in cenejšega

reševanj težav, temveč nam tudi odpira vpogled v pristope in delovanje drugih držav, od katerih poskušamo v SV prenašati dobre prakse. To pa nam v Inženiringu daje motivacijo, da tudi tako poskrbimo za čim boljše stanje tega našega pomembnega oborožitvenega sistema. ■

Trenutek, ko je raketa SPIKE LR poletela iz bojne postaje vozila Oshkosh – trenutek, ko je slovenski vojak prvič nadzoroval raketo iz vozila.

Logistika v zvezi Nato

Stotnik Boštjan Kopše, častnik za operativno-logistične zadeve, vodja skupine

Glavno načelo logistične zagotovitve delovanja v zvezi Nato je, da je vsaka država članica s svojimi logističnimi enotami in nacionalnimi podpornimi elementi odgovorna za svoje enote.

Osnovna načela in načini logistične zagotovitve delovanja enot, skladno z normativnimi akti zveze Nato, ki urejajo logistiko, so:

- države članice in zveza Nato imajo skupno kolektivno odgovornost pri logistični zagotovitvi mednarodnih operacij;
- poveljnik vojaške sestave zveze Nato mora imeti dovolj pristojnosti nad logističnimi viri in sredstvi, ki mu zagotavljajo uspešno izvedbo naloge;
- sistem klasifikacije, standardizacije in kodifikacije;
- sistem nacionalne logistične zagotovitve delovanj;
- sistem vodilne države;
- sistem, v katerem so države, specializirane za določene logistične kategorije ali področja, je najbolj razširjen;
- sistem mednarodnih logističnih enot;
- sistem mednarodnih zdravstvenih enot.

Ključna načela logistike v zavezništvu so:

- a) **Odgovornost:** Države članice in organi Nata so kolektivno odgovorni za logistično podporo Natovih večnacionalnih operacij.
- b) **Zagotavljanje:** Države morajo individualno ali v sodelovanju zagotoviti logistične vire za podporo silam, ki jih namenijo Natu v miru, krizi ali konfliktu.
- c) **Pristojnost:** Natovi vojaški poveljniki na ustreznih ravneh morajo imeti zadostno pristojnost za logistična sredstva, potrebna za napotitev, in logistično podporo sil na najučinkovitejši način.
- d) **Sodelovanje in koordinacija:** Sodelovanje in medsebojna pomoč držav pri zagotavljanju in uporabi logističnih virov lahko olajšata individualno breme vseh držav članic. Pri proučevanju razvoja različnih mogočih oblik sodelovanja na področju potrošniške logistike, ki bi prineslo kar največje prednosti, so obravnavani integrirana logistična podpora, specializacija vlog, skupno financiranje virov in uporaba načela »vodilne države«.

Cilj sodelovanja na področju logistike je okrepiti celovito logistično držo zavezništva in tako kar najbolj povečati učinkovitost logistične podpore Natu in operacijam pod vodstvom Nata oziroma večnacionalnim operacijam ter izboljšati učinkovitost in doseči prihranek pri stroških s pomočjo gospodarstev obsega in z odpravljanjem podvajanja prizadevanj v času miru, kriz in konfliktov.

Glavna načela sodelovanja na področju logistike v Natu so prednost operativnih zahtev, kolektivna odgovornost, učinkovitost ter vidnost in preglednost.

Razvoj dogovorov o sodelovalni logistiki je v Natu lažji zaradi številnih proizvodnih in logističnih agencij, ki so bile ustvarjene v te namene (NAMSA – SHARE).

Izzivi za zavezništvo v prihodnje, vključno z omejenostjo virov, poudarjajo potrebo po vedno večjem sodelovanju in večnacionalnosti pri logistični podpori.

Nacionalna logistična podpora mora pokrivati logistične zahteve na področju transporta, inženiringa in oskrbe ter sanitetnih zmogljivosti – večkratno povečuje učinkovitost sil, kar optimizira prizadevanja posamičnih držav na področju logistične podpore.

Obsega dvostranske ali večstranske dogovore, ki povečujejo stroškovno učinkovitost dejavnosti posamičnih držav na področju logistične podpore in njihovo uspešnost.

Uporabljajo so številni koncepti in pobude za povečanje večnacionalnosti na tem področju, med katerimi so specializacija vlog in koncept vodilne države, večnacionalne integrirane logistične enote in večnacionalne integrirane sanitetne enote, podpo-

ra države gostiteljice in tretjih strani ter vzpostavitve skupnega večnacionalnega logističnega centra.

Ključne logistične funkcije zavezništva:

- a) Mobilnost: Učinkovito in pravočasno premikanje sil je prvi pogoj za vojaške operacije. Osrednji organ za vprašanja glede strateške mobilnosti je Svetovalna skupina za premike in transport (MAG), ki deluje kot podskupina v okviru Konference višjih logistikov zveze Nato (SNLC).
- b) Podpora države gostiteljice: pomeni civilno in vojaško pomoč države gostiteljice v miru, nevarnosti, krizi in konfliktih zavezniškim silam in organizacijam, ki so ali ki delujejo na njenem ozemlju oziroma so v tranzitu čez njeno ozemlje. Podpora države gostiteljice je ključnega pomena za sposobnost dolgotrajnejše logistične oskrbe vseh vrst ali kategorij sil.
- c) Sanitetna podpora: Sanitetne službe precej prispevajo k vojaškim operacijam, saj preprečujejo nastanek bolezni, poskrbijo za hitro evakuacijo in zdravljenje obolelih, poškodovanih ali ranjenih ter omogočijo njihovo hitro vrnitev na mesto dolžnosti. Sanitetne zmogljivosti na območju razmestitve sil morajo biti v sorazmerju z močjo sil in z njihovo izpostavljenostjo boleznim ali poškodbam.
- d) Interoperabilnost in standardizacija logistike: Operativna interoperabilnost neposredno vpliva na bojno učinkovitost Natovih sil, zlasti na tiste z večnacionalnimi enotami. Standardizacija opreme, oskrbe in postopkov večkratno poveča učinkovitost sil, kar je treba upoštevati pri oblikovanju in proizvodnji sistemov ter opreme.

Pomembnejše institucije, ki skrbijo za povečanje logistične učinkovitosti:

Konferenca višjih logistikov zveze Nato (SNLC): Glavni odbor za logistiko, ki se ukvarja s potrošniško logistiko, SNLC, se pod vodstvom generalnega sekretarja Nata sestaja dvakrat letno na skupnih civilno-vojaških zasedanjih. Konferenca skupno poroča Severnoatlantskemu svetu in Vojaškemu odboru, kar odraža odvisnost potrošniške logistike od civilnih in vojaških dejavnikov.

Organizacija zveze Nato za vzdrževanje in oskrbo (NAMSO): zagotavlja strukturo za logistično podporo izbranih sistemov v nacionalni oborožitvi dveh ali več članic Nata, in sicer s skupno nabavo in oskrbo z rezervnimi deli ter zagotavljanjem vzdrževanja in popravil.

Agencija zveze Nato za vzdrževanje in oskrbo (NAMSA): Njena naloga je zagotavljati logistične storitve v podporo oborožitvenim sistemom in opremi v skupni lasti članic Nata, da bi tako povečali pripravljenost materialnih sredstev, izboljšali učinkovitost logističnih operacij in dosegli prihranek s konsolidirano nabavo na področju oskrbe, vzdrževanja, kalibracije, nabave, transporta, tehnične podpore, inženjerskih storitev in upravljanja konfiguracij.

Konferenca nacionalnih direktorjev za oborožitve (CNAD): Večji del sodelovanja znotraj Nata za opredeljevanje možnosti sodelovanja pri raziskavah, razvoju in proizvodnji vojaške opreme in oborožitvenih sistemov za oborožene sile poteka pod okriljem CNAD.

Organizacija zveze Nato za standardizacijo (NSO): Njena vloga je krepiti interoperabilnost in prispevati k sposobnosti zavezniških sil za učinkovito skupno usposabljanje, urjenje in delovanje, in če je treba, za opravljanje dodeljenih nalog skupaj s silami partnerskih in drugih držav.

Odbor zveze Nato za standardizacijo (NCS): Je najvišji Natov organ za vprašanja celovite standardizacije in poroča Severnoatlantskemu svetu.

Agencija zveze Nato za standardizacijo (NSA): Je enotno, integrirano telo, ki ga je ustanovil Severnoatlantski svet. Sestavljeno je iz vojaških in civilnih pripadnikov. Določa postopke ter naloge načrtovanja in izpolnjevanja glede standardizacije, ki veljajo za celotno zavezništvo.

Vir: <https://www.nato.int>. ■

Komunikacija

Vojaška uslužbenka IX. r. Nuša Kastelic, vojaška uslužbenka za psihološko dejavnost

Vojaška logistična podpora je ključna za uspešno delovanje vojske v miru in vojni ter drugih kriznih stanjih. Največji izziv je izvesti logistično zagotovitev pravih sredstev oz. storitev v pravi količini, ob pravem času, na pravem mestu, upoštevajoč cenovno in časovno ekonomičnost. To lahko storimo ob hitrih in primernih odločitvah poveljujočih, ki pa zanje potrebujejo kakovostne informacije o potrebah. Pomembna je torej komunikacija med naročnikom, vodjo logistične zagotovitve in njenimi izvajalci.

Kadar govorim o komunikaciji, namigujem na proces izmenjave podatkov in informacij za medsebojno sporazumevanje. Komunikacija je dvosmerni proces med pošiljateljem in prejemnikom informacije, ki si vsebino izmenjujeta prek različnih komunikacijskih poti (ustno, pisno, neverbalno, slikovno idr.). Ni pa vsaka komunikacija tudi učinkovita. Kaj ju loči? Kot učinkovito komunikacijo lahko opredelimo tisto, pri kateri si prejemnik sporočila razlaga informacijo enako, kot jo je pošiljatelj želel sporočiti. Glede na omenjeni dvosmerni proces je za to potrebno tako učinkovito pošiljanje kot učinkovito sprejemanje informacije.

Pri logistični oskrbi bi kot učinkovito komunikacijo lahko opredelili tisto sporočilo, ki jasno in konkretno opredeli potrebo po logistični zagotovitvi, tako

da jo prejemnik razume in jo lahko opravi brez dodatnih pojasnjevanj – na pravem mestu ob pravem času. Sprejemnik pa mora podati povratno informacijo, ali je zagotovitev v takem času in obsegu mogoča. V tej točki se gradi zaupanje, eden izmed pomembnejših dejavnikov za dobro delovanje vojske in ekonomično upravljanje sredstev.

Kljub temu da se večino časa sporazumevamo z mislijo, da je naše sporočilo kakovostno, pa pri prenosu sporočila pogosto prihaja do motenj. Ker do prejemnika pride drugačno sporočilo, kot si ga pošiljatelj želi predati, se lahko prejemnik odzove

drugače, kot je bilo pričakovano. Nemalokrat se iz motenj pri komunikaciji razvijejo konflikti, zato je dobro, da takoj ko opazimo oviro, ukrepamo. Ovi-re so lahko psihološke, semantične in mehanične. Psihološke ovire so vezane na stališča, prepriča-nja in vrednote, ki vplivajo na podajanje in proce-siranje informacij. Semantične ovire se nanašajo na nepremišljeno uporabo besed. Prejemnik torej besedi pripiše drug pomen, kot ji ga je pripisal pošiljatelj sporočila, kar povzroči neskladje v inter-pretaciji. Mehanične ovire pa so vse fizične motnje – ropot, osvetljenost, prekinitev zveze, nerazumevanje jezika itn.

Da bo komunikacija čim učinkovitejša, je po-membno, da se kot pošiljatelj sporočila osredoto-čim na tri ključne elemente sporočanja:

1. Fokus sporočila.

Sporočilo je bodisi informativne narave – obveščanje o situaciji bodisi informativno-velelne narave. Namen je podajanje nalog prejemniku sporočila. Kot sporočevalci moramo jasno usmeriti namero sporočila – kaj mora prejemnik vedeti in kaj mora storiti, ter ga oblikovati tako, da bomo od preje-mnika prejeli primeren odziv. Precej informativno-velelnih sporočil spodleti, ker jih prejemnik zame-nja za informativno sporočilo.

2. Odstrani motilce.

Odgovornost pošiljatelja sporočila je, da je infor-macija jasna. Motilci so lahko nejasne besede, be-sede z dvojnim pomenom, besede, ki si jih lahko prejemnik razlaga po svoje, posploševanje (npr. velika količina – koliko?, odzovi se, ko bo nujno – kdaj?, odzovi se primerno – kako? Idr.) Uporabljam-o torej kratke in konkretne besede za hitrejšo in pravilnejšo vizualizacijo problema in rešitve.

3. Bistvo naj bo prvo.

Da je sporočilo jasno, mora biti bistvo v ospredju. Pri informativnem sporočilu naj bo na začetku iz-postavljeno, kaj naj prejemnik z informacijo izve. Pri informativno-velelnem sporočilu pa naj bo na začetku izpostavljena konkretna zahteva po izved-bi, sledita način in namen izvedbe.

Res, da ima sporočevalec veliko odgovornost v procesu učinkovite komunikacije, vendar ne sme-mo zanemariti pomena učinkovitega prejemanja sporočila. Kot prejemniki se moramo zavedati, da do motenj v komunikaciji lahko pride tudi na naši strani. Informacijo predelujemo skozi lasten filter trenutnih zmožnosti sprejemanja in notranje pre-soje po tistem, ko smo sporočilo prejeli. Razlogov, da sporočila ne procesiramo pravilno, je lahko več:

- preveč sporočil v krajšem časovnem okviru,
- preobsežno sporočilo za našo kapaciteto,
- okoljski dejavniki, ki odvrčajo našo pozornost,
- nimamo interesa za sporočilo,

- preplavljenost s čustvi (strah, jeza, nespošto-vanje, pretirano spoštovanje, evforija idr.),
- zanemarjanje sporočila zaradi ustvarjanja lastnih scenarijev o tem, kako se bo treba od-zvati.

Pomembno je torej, da se zavedamo, do kakšnih motenj in ovir lahko v komunikaciji (tako od sporo-čevalca kot prejemnika) pride, ter da se zavestno odločimo, da bomo delovali tako, da te čim bolj zmanjšamo. Kako? Da se informiramo o tematiki, da se zavedamo lastnih načinov običajnega delova-nja in odzivanja ter da razvijamo strategije spopri-jemanja s problemom in upravljanja lastnih čustev. Za to pa je potrebna določena stopnja samozave-danja, ki ni samoumevna. Najlažje, a hkrati najtež-je je začeti pri sebi.

Dobra logistika v vojni zahteva dobro logistiko v mirnodobnem času. Temelji, ki jih postavimo, za-upanje, ki ga zgradimo, in način komuniciranja, ki se ga navadimo v vsakdanu, bodo v kriznem času potencirani, napake, ki jih ne odpravljamo zdaj, pa bodo nosile hujše posledice.

Viri:

Follet, M. G. (2017). The trust deficit – why do we expect logistics to fail us? *Logistics in War*. <https://logisticsinwar.com/2017/04/28/the-trust-deficit-why-do-we-expect-logistics-to-fail-us/>

Pawelczyk, M. (2018). Contemporary challenges in military logistics support. *Security and Defence Quarterly*, 20(3), 85–98.

Yarnell, A. M., Dullea, C. in Grunberg, N. E. (2019). Military communication. V Connor, F. G., idr. (ur.), *Fundamental of Military Medicine* (str. 165–178). US Army Medical Department center and school. ■

Najboljši vojak Logistične brigade leta 2022

Desetnik Luka Cimerman

Desetnik opravlja delo vojaka voznika v 3. oddelku za izvleko/vod za intervencno vzdrževanje/1. četa za vzdrževanje vozil/157. LOGP. Odlikuje ga izredna zanesljivost opravljanja nalog, izražena skozi profesionalnost, natančnost in kakovost opravljenega. Poleg rednega dela opravi tudi vrsto dodatnih nalog, ki so potrebne za nemoteno delovanje enote. Znanje nadgrajuje na strokovnih usposabljanjih. V letu 2022 je uspešno končal usposabljanje za pridobitev VED 12010 – vojak voznik. V letu 2023 si želi uvrstitve na ŠPČ in po končanem izobraževanju nadaljevati kariero na področju tehničnega vzdrževanja.

Imenovan je odlično telesno pripravljen za izvedbo najzahtevnejših nalog skupine za izvleko, kar dokazuje z odlično oceno pri PGS. Je izurjen strelec.

Narava dela, ki ga opravlja skupina za izvleko vozil, od pripadnika zahteva ponavljajočo se, dlje časa trajajočo pripravljenost na delo, če je treba, pa hitro in strokovno odzivnost. Naloge, ki jih opravlja, niso vezane na redni delovni

čas, temveč se izvajajo celo leto 24 ur na dan, sedem dni na teden. Poleg izvajanja izvleke okvarjenih vozil pripadnik redno sodeluje pri prevozih tankov ter drugih bojnih in nebojnih vozil v RS. V letu 2022 se je v sklopu skupine za izvleko udeležil MVV Jadranski udar 22 (zagotavljanje izvleke in prevozi oklepnih vozil), vaje PRESKOK 22 in drugih.

Desetnik Luka Cimerman s svojim odnosom do dela, visoko stopnjo motiviranosti, vztrajnostjo, odnosom do materialnih ter delovnih sredstev ter karizmo predstavlja vzor v svoji enoti. ■

Najboljši podčastnik Logistične brigade leta 2022

Višji vodnik Uroš Knez

Ponosni smo na vse pripadnike Vojaške zdravstvene enote, posebej pa predstavljamo najboljšega podčastnika VZE in LOGBR v letu 2022.

Višji vodnik Uroš Knez iz Zdravstvene čete Vzhod, Oddelka za medicinsko podporo letenju, izstopa po svoji zanesljivosti in strokovnosti. Opravlja dolžnost poveljnika Oddelka za medicinsko podporo letenja v Vojašnici Cerklje ob Krki. V preteklem obdobju je tri leta nadomeščal dolžnost vodje ambulante.

Neposredno je sodeloval in usklajeval delo ambulante in zdravstvene oskrbe z vodstvom 15. PVL in 107. LEBA z namenom nemotenega delovanja vojaškega letališča. Organizira in zagotavlja tudi zdravstveno oskrbo tujim oboroženim silam, ki se usposabljujejo na letališču CoK (padalska in druga usposabljanja in mednarodne vojaške vaje).

Skrbi za operativnost medicinske ekipe, ki zagotavlja podporo RENEGADE (varovanje zračnega prostora RS), in za medicinsko podporo 152. LETESK pri oboroževanju letalnikov. V sklopu svoje stroke izvaja tudi podporo pri izobraževanju in usposabljanju J-TAC v 154. četi KZO. Poleg tega skrbi tudi za medicinski modul in opremo helikopterja Cougar, ki je namenjen za zaščito in reševanje.

Pri njegovih nalogah, ki niso neposredno povezane z letenjem, pa izvaja usposabljanja iz individualnih vsebin prve pomoči in drugih tem vojaškega zdravstva v enotah 15. PVL ter skrbi za preventivno zdravstveno varstvo v CoK.

V preteklem obdobju je bil velik tudi njegov prispevek k obvladovanju epidemije. V letu 2022 se je ob aktivaciji vojaških zdravstvenikov že prvo noč požara na Krasu odzval in brezpogojno pomagal pri zdravstveni oskrbi ob požarišču.

Odlikujejo ga spoštovanje vrednot SV, odločnost, samodisciplina in integriteta. ■

Misli enotovnih podčastnikov Logistične brigade

Višji praporščak Anton Kerin, brigadni podčastnik Logistične brigade

Vojaki in vojakinje, podčastniki in podčastnice, nižji vojaški uslužbenci in nižje vojaške uslužbenke, ponosen sem, da sem pripadnik Logistične brigade, saj sta vaša delo in trud, ki ju vlagate, vidna na vsakem koraku. Kadar koli in kjer koli se izvajajo aktivnosti SV, ste prisotni vi. Vaše naloge so opravljene tako, kot je treba in nemalokrat z odliko. V zmogljivostih, kjer sodelujete, ste cenjeni in velikokrat pohvaljeni.

Logistična brigada obsega veliko različnih dolžnosti in vsaka je pomembna, pa naj bo v vzdrževanju, oskrbi, transportu, vojaškem zdravstvu, inženiringu, oklepu ali pa v poveljstvih. Formacije so vzpostavljene, da so dela in naloge lahko opravljene pravočasno in profesionalno. Toda spoprijemamo se z dejstvom, da je več kot četrтина dolžnosti nepopolnjenih in to onemogoča »lagodno« delo, temveč se količina nalog posameznika povečuje. Ko vas srečujem v vojašnicah, na terenih ali na cestah, opažam, da se isti posamezniki pojavljate na različnih nalogah in v različnih vlogah.

Vsako leto se srečujemo z novimi izzivi, ki nas kalijo in zahtevajo visoko stopnjo profesionalnosti. Oblikujejo se nove zmogljivosti in brez logistike nikoli ne gre. Znanje in izkušnje vam omogočajo uspešno izvedbo nalog, kar je pa še pomembnejše, pa je, da se nalog lotevate z dobro voljo in pozitivnostjo. Naloga nas logistov je, da zagotavljamo vse, kar enote Slovenske vojske potrebujejo za uresničevanje svojega poslanstva. In to znamo, zmoremo in hočemo. Individualna usposobljenost je izrednega pomena. Postopki uporabe sredstev ali izvedbe posameznih aktivnosti morajo biti jasni, poznani in utečeni.

Poveljniki oddelkov in enotovni podčastniki, spremljam vaše delo in vaš trud, ki ga vsakodnevno vlagate v blaginjo svoje enote. Ste odzivni, aktivni in skrbite za svoje pripadnike. Ne pozabite skrbeti niti za kariere pripadnikov. Načrtovati je treba udeležbo na usposabljanjih, ki se začne pri tečaju za desetnike in Šoli za podčastnike, nadaljuje pa s kariernimi tečaji. Ne čakajte s prepoznavo primernih pripadnikov, temveč se z njimi pogovarjajte in jih spodbujajte.

Pripadnice in pripadniki, spoštujte pravila nošenja uniforme, osebne urejenosti in pravil službe. Videz pripadnika je jasno opredeljen in mora biti skladen s predpisi, za kar pa je odgovoren vsak posameznik sam. Bodite še naprej ponosni, da ste pripadniki Logistične brigade. Z dvignjeno glavo in pokončno držo zastopajte zlatorumeno barvo logistike, ki je postala zelo prepoznavna. ■

Praporščak Matej Beke, enotovni podčastnik 157. logističnega polka

Spoštovane sodelavke in sodelavci 157. logističnega polka, v zadnjem času ste s svojo požrtvovalnostjo, odrekanjem, pristopom k delu in medsebojnim sodelovanjem opravili neprecenljivo delo na področju tehničnega vzdrževanja materialnih sredstev Slovenske vojske. Razmere za opravljanje poslanstva naše enote niso idealne, morda so včasih tudi daleč od tega, vendar so naloge ravno zaradi vas opravljene tako, kot se pričakuje.

V letu 2022 ste pripadniki 157. logističnega polka poleg opravljanja tehničnega vzdrževanja sodelovali tudi na številnih vajah doma in v tujini, kjer ste drugim udeležencem ponujali podporo na področju vzdrževanja materialnih sredstev in izvleke. Skupini za izvleko sta opravljali naloge na področju celotne Slovenije 24/7, poleg tega pa sta izvedli veliko dodatnih nalog prevozov težjih in okvarjenih vozil enot SV. Tankisti ste na vaji v Nemčiji partnerskim vojskam potrdili svoj sloves kredibilne in zaupanja vredne enote. Izjemno vlogo ste odigrali tudi na področju civilno-vojaškega sodelovanja, predvsem

na področju pomoči civilnemu prebivalstvu ob požaru na Krasu in poznejši oskrbi s pitno vodo.

Vzdrževalci in načrtovalci vseh enot našega polka ste opravili izjemno delo pri vzdrževanju in pripravi sredstev za donacije. Vzdrževali in pripravljali ste sredstva, ki niso na repertoarju vsakodnevnega dela, zaradi česar so postale opazne iznajdljivost, strokovna usposobljenost in pripravljenost na sprejemanje novega znanja.

Še bi lahko našteval delovne uspehe pripadnikov in enot polka, pa bi bil seznam verjetno predolg, lahko pa sklenem z mislijo, da se vodilo za uspeh »naših« skriva v dobrih medsebojnih odnosih. Dobri odnosi med pripadniki, odkritost, zavedanje individualne odgovornosti in pripravljenost na sodelovanje gradijo kolektivni duh, hkrati pa ohranjajo zavedanje o pomembnosti vsakega posameznika. ■

Praporščak Marino Brečko, enotovni podčastnik 670. logističnega polka

Ob prevzemu dolžnosti višjega enotovnega podčastnika 670. logističnega polka v logistični brigadi sem dejal, da ne bi želel biti nikjer drugje kot v 670. logističnem polku. V tem času opravljanja dolžnosti se je ta misel samo še bolj utrdila. Ob samem spremljanju na usposabljanju v naših enotah sem bil vedno ponosen na pripadnike, koliko profesionalnega znanja nosijo v sebi in kako posebne so naše enote. Na eni strani bojni duh in bojna moč, na drugi strani veliko tehničnega znanja in splošna ter specialistična izurjenost. Zavedati pa se je treba, da smo najprej vojaki, potlej pa vozniki, kuharji, skladiščniki itn.

Kot enotovni podčastnik pričakujem, da se upoštevajo temeljne naloge SV (SV izvaja vojaško izobraževanje in usposabljanje za oboroženi boj in druge oblike vojaške obrambe), zato je treba naša prizadevanja usmeriti h krepitvi bojnega značaja pripadnikov in enote v celoti, in sicer z izvedbo usposabljanja, razvojem voditeljstva in krepitvijo vojaškega zaupanja.

Skrbite za fizično pripravljenost pripadnikov, ki je eden izmed osnovnih pogojev za učinkovito izvedbo nalog, kar od nas zahteva organizirano vadbo. Potreben je odmik od miselnosti, da je fizična pripravljenost osebna zadeva pripadnika, kajti ta vpliva tako na izpolnitev nalog kot na obremenitve drugih pripadnikov enote. Sodelujte pri načrtovanju in izvajanju kondicijske vadbe, opravljajte analize PGS in skrbite za fizično pripravljenost pripadnikov, ki je eden izmed osnovnih pogojev za učinkovito izvedbo nalog, kar od nas zahteva organizirano vadbo.

Želim si tudi, da si tudi v prihodnje prizadevamo za vedno višje cilje. Samo tako bomo rasli osebno in tudi kot enota. Vse dobro želim vam in vašim družinam. Srečno, 670. logistični polk Logistične brigade. ■

Praporščak Andrej Draksler, enotovni podčastnik Vojaške zdravstvene enote

Vojaška zdravstvena enota je v svojem poslanstvu zadolžena za širok nabor nalog, ki vplivajo na delovanje domala vseh enot Slovenske vojske. Poslanstvo enote tako opredeljuje zagotavljanje vseh ukrepov in aktivnosti zdravstvene, veterinarske ter radiološke, kemične in biološke oskrbe pri izvajanju vseh oblik delovanj PE SV na območju Republike Slovenije in MOM ter pri naravnih nesrečah doma ali v tujini.

RKB-oskrbo zagotavlja Laboratorij JRKBO s podporo enotam SV in v okviru zaveznitva, tesno pa sodeluje tudi v sistemu zaščite in reševanja tako s splošnimi kot specialističnimi nalogami.

Veterinarsko oskrbo zagotavlja Veterinarska enota z izvajanjem varovanja zdravja pripadnikov SV in preprečevanjem prenosa kužnih živalskih bolezni, veterinarsko oskrbo vojaških živali ter vzrejo in šolanjem vojaških psov.

Zdravstveni del enote s premično vojaško bolnišnico ROLE 2BL, dvema zdravstvenima četama (Zahod in Vzhod) ter zdravstvenim centrom skrbi za zdravstveno oskrbo na vseh aktivnostih enot Slovenske vojske doma in v tujini. Zagotavljanje zdravstvene oskrbe zahteva veliko pogojev, ki morajo biti izpolnjeni za uspešno in celovito izvedbo naloge.

Načrtovanje in usklajevanje zdravstvene oskrbe sta prvi ključ do uspeha. Ob pomanjkanju kadra in presežku aktivnosti se v načrtovanje zdravstvene oskrbe vključujejo vsi razpoložljivi pripadniki. Prizadevamo si za maksimalno optimizacijo časa, tako da je zdravstvena ekipa na lokaciji aktivnosti toliko časa, kot je treba, in ne več.

Strokovna izvedba zdravstvene oskrbe je drugi ključ do uspeha, ki pa zahteva različne vire. Kadrovskih virov nam primanjkuje, imamo pa vrhunsko usposobljene posameznike, ki dosegajo odlične rezultate po strokovnem področju. Kolektivno usposobljenost najbolje prikaže enota premične vojaške bolnišnice s pripadniki rezervne sestave. V skladu z možnostmi vlagamo energijo v pridobivanje novega kadra. Materialni viri nam povzročajo nemalo težav in težko pričakujemo čas, ko bomo v enoto med drugimi materialnimi sredstvi sprejeli nova sodobna vozila, s katerimi bomo lahko učinkovito in predvsem varno opravljali naloge.

Sodelovanje je tretji in verjetno najpomembnejši ključ do uspeha, brez katerega v Vojaški zdravstveni enoti ne gre. V skladu z možnostmi se za potrebe nalog združujejo tako moštvo kot sredstva z namenom, da bo Vojaška zdravstvena enota svojo nalogo izvedla. Sodelovanje in usklajevanje pa sta potrebna tudi med našo enoto in PE SV, z namenom potrditve zahtevkov ali pravočasnih odpovedi aktivnosti. Na tem področju bi si včasih želeli boljšega sodelovanja, da svojih virov ne bi pošiljali na naloge, ki so pravzaprav odpovedane.

Pripadniki Vojaške zdravstvene enote, naj ob tej priložnosti izrazim spoštovanje in pohvalo za sodelovanje in prizadevanje vsakogar izmed vas, ki gradite našo enoto kot zanesljivo, strokovno in učinkovito. ■

LOGISTIK je glasilo Logistične brigade.

ODGOVORNI UREDNIK:
polkovnik Aleksander Vidergar

UREDNIK:
podpolkovnik Ervin Hatunić

NASLOV UREDNIŠTVA:
Poveljstvo Logistične brigade,
Bleiweisova 42, 4000 Kranj
Telefon: 04 290 1201
Faks: 04 290 1343

LEKTORIRANJE:
Urška Prelog

OBLIKOVANJE:
Jurko Starc

FOTOGRAFIJE:
Arhiv Logistične brigade

ISSN 2820-4778 (tiskana različica)
2820-476X (spletna različica)

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno stališče Ministrstva za obrambo RS in ne Slovenske vojske.

Objavljeni prispevki so lahko zaradi omejenosti prostora ali razumljivosti skrajšani in preoblikovani.

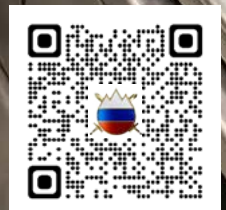
ZAPOSILI SE V LOGISTIČNI BRIGADI

www.postanivojak.si

Prijavi se:

Poklici v
Logistični brigadi

Splošni pogoji za
zaposlitev v Slovenski vojski

**SLOVENSKA
VOJSKA**